

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาของไวต์เนอร์
2. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาในหนังสือที่มีสวิตโลว์
เป็นบรรณาธิการ
3. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาในหนังสือที่มีริกกซ์เป็น
บรรณาธิการ
4. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาในหนังสือที่มีไวต์เนอร์
เป็นบรรณาธิการ (ค.ศ. 1970)

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

5. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาในหนังสือที่มีวอลโด และเฮฟฟีย์เป็นบรรณาธิการ
6. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาของแกนท์
7. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาโดยเดอกูชแมนและ คาร์บอนแนล
8. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาโดยพาแนนติเกอร์และ เซอร์ซาร์การ์

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ของไวต์เนอร์

- บทความ “Development Administration: A New Focus for Research” ของไวต์เนอร์ ที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1962 เป็นบทความแรกที่กระตุ้นให้นักวิชาการหันมาสนใจการบริหารการพัฒนากันอย่างแพร่หลายและจริงจัง
- หลังจากแกนท์และเดอวีส์ได้เปลี่ยนชื่อ จาก การบริหารงานภายนอก เป็น การบริหารการพัฒนา
- ในปี ค.ศ. 1955-1966 บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อเสนอในการประชุมประจำปีของสมาคมรัฐศาสตร์อเมริกาที่เมืองเซนต์หลุยส์ ในปี ค.ศ. 1961 และตีพิมพ์ใน Paper in Comparative Public Administration ปี 1962

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ของไวต์เนอร์

- **ไวต์เนอร์** แบ่งประเภทของระบบบริหารที่เป็นเครื่องมือซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ออกได้เป็น 2 ระบบ คือ
 1. ระบบที่มุ่งเน้น**การผลิตสินค้าและบริการ**เพื่อเพิ่มอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งวัดจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติและรายได้เฉลี่ยต่อหัว
 2. ระบบที่มุ่งเน้น**การบริโภค**เพื่อรักษาอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้คงอยู่หรือสูงขึ้น

นอกจากนี้

ระบบบริหารจะใช้เป็นเครื่องมือที่จะสนองตอบเป้าหมายของ การพัฒนา
ทางการเมือง ซึ่งอาจรวมถึง

- การมุ่งเน้นประชาธิปไตย
- การมุ่งเน้นด้านคอมมิวนิสต์
- การมุ่งเน้นการป้องกันประเทศ
- การมุ่งเน้นการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในประเทศ

ในบางกรณี

ระบบบริหารอาจไม่ได้มุ่งเน้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเลยก็ได้ เช่น

- เน้นการรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์และพลังต่าง ๆ ภายในสังคม
- เน้นการเล่นพรรคเล่นพวก
- เน้นค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวและขนบธรรมเนียมประเพณี
- เน้นประสิทธิภาพและความประหยัด

2. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ในหนังสือที่มีสวิตโลว์เป็นบรรณาธิการ

- ผลงานนี้ตีพิมพ์ในหนังสือที่รวบรวมบทความหลากหลายบทความเป็นมาไว้ด้วยกันที่ชื่อ **Development Administration Concepts and Problem**
- มีสวิตโลว์เป็นบรรณาธิการ และเป็นผู้เขียนบทนำและบทความเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการพัฒนา

รายชื่อ 7 นักวิชาการ

มีนักวิชาการ 7 คนที่เขียนบทความลงในหนังสือ

- เมอร์ล เฟนสอด (Merle Fainsod)
- ลูเซียน ดับบลิว พาย (Lucian W.Pye)
- เจ บี เวสต์คอตต์ (Jay B.Wescott)
- อากีฮานันดา บาราตี (Agehannda Bharati)
- พอล มีโดวส์ (Paul Meadows)
- เอเวอเรตต์ อี ฮาเกน (Everett E.Hage)
- อัลเบอर्ट วอเตอร์สตัน (Albert Waterston)

สเวดโลว์

- มีความเห็นว่า การบริหารการพัฒนามีความแตกต่างจากการบริหารแบบตะวันตกและอเมริกัน เพราะการบริหารการพัฒนาเป็นการบริหารของประเทศที่กำลังพัฒนา
- รัฐบาลของประเทศที่กำลังพัฒนา มีปัญหา ลักษณะ บทบาทและโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างไปจากลักษณะ บทบาทและโครงสร้างการบริหารงานของประเทศที่พัฒนาแล้ว
- จำเป็นต้องใช้วิธีการบริหารที่มีลักษณะพิเศษ หรือ การบริหารการพัฒนาของตนเอง

บทความของเฟนสอด

- กล่าวถึง โครงสร้างและปัญหาของการบริหารงานในประเทศด้อยพัฒนา
 - ประเทศด้อยพัฒนาจะเน้นการปรับปรุงโครงสร้างของการบริหาร เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ
 - มิได้คำนึงถึงการขาดแคลนกำลังคนที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ ทำให้การพัฒนาประเทศดังกล่าวมักประสบความล้มเหลวอยู่เสมอ

บทความของพาย

- สะท้อนให้เห็นถึงบริบททางการเมืองของการบริหารรัฐกิจในประเทศที่เกิดขึ้นใหม่
- โดยชี้ให้เห็นว่า กระบวนการสร้างชาติของรัฐที่เพิ่งได้รับเอกราชใหม่มักจะเริ่มต้นด้วยการจัดตั้งโครงสร้างทางกฎหมายและทางการบริหารของรัฐบาลสมัยใหม่
- พาย เห็นว่ารัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ และการแข่งขันทางการเมืองที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอในประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นผลพวงของการเสริมสร้างองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบการเมือง

บทความของเวสต์คอตต์

- พบว่า อินเดียนและปากีสถาน มีปัญหาทางการบริหารหลายประการ เช่น
- การขาดการเอาใจใส่
- ปัญหาการบริหารในระดับกลางและระดับล่าง
- การรวมอำนาจบังคับบัญชา และ
- การควบคุมไว้ในส่วนกลางมากเกินไป
- การขาดแคลนบุคลากรระดับกลาง
- การขาดการติดต่อระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา
- การติดต่อราชการโดยใช้ลายลักษณ์อักษรมากเกินไป
- การตอบสนองความต้องการของประชาชน
- ซึ่งปัญหาการบริหารเหล่านี้ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเป็นไปอย่างเชื่องช้า จึงเรียกร้องให้มีการปรับปรุงการบริหารรัฐกิจใหม่ เพื่อให้เป็นเครื่องมือทางการบริหารการพัฒนาอย่างแท้จริง

บทความของบาราคะ

- กล่าวถึงวิธีปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมและทัศนคติของคนอินเดียว่าอาจจะขัดขวางหรือช่วยเร่งปฏิบัติการทางการพัฒนา
- ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมและความเปลี่ยนแปลงนี้ มีประโยชน์ต่อการนำเอานโยบายการบริหารการพัฒนาไปปฏิบัติ

บทความของมิตโลว์

- ได้ให้คำนิยามของการบริหารการพัฒนาว่า หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง โดยได้ชี้ให้เห็นว่า การติดต่อสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญของการที่จะทำให้ประชาชนยอมรับความเปลี่ยนแปลง

ผลงานของฮาเกน

- สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนว่ามีความสำคัญต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- ชี้ให้เห็นอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดจากภาครัฐบาลที่คอยขัดขวางการดำเนินงานของภาคเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น ความล่าช้าของการตัดสินใจ การเก็บภาษีแบบก้าวหน้าจนเอกชนขาดเงินทุนในการประกอบการ รัฐบาลอาจจะใช้นโยบายประหยัดจนเกินไป

บทความของวอเตอรส์ตัน

- ได้วิจารณ์ การวางแผน ของประเทศด้อยพัฒนาว่าเป็นไปอย่างไม่ค่อยถูกต้อง
- เช่น การวางแผนแบบลวก ๆ ที่ปราศจากการคำนึงถึงทรัพยากรและสมรรถนะทางการบริหาร เป็นต้น

สรุป

- หนังสือเล่มนี้มีสวิตช์โลว์เป็นบรรณาธิการพยายามที่จะให้ความกระจ่างในเรื่องความหมายและลักษณะของการบริหารการพัฒนาที่เกิดขึ้นในประเทศด้อยพัฒนา
- โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาเหล่านี้มีลักษณะพิเศษซึ่งทำให้บทบาทของรัฐบาลแตกต่างไปจากบทบาทของรัฐบาลในประเทศพัฒนาแล้ว
- บทบาทที่แตกต่างออกไปทำให้การบริหารรัฐกิจในประเทศด้อยพัฒนาเป็นที่มาของ **การบริหารการพัฒนา**

3. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ในหนังสือที่มีริกซ์เป็นบรรณาธิการ

- หนังสือที่มีริกซ์เป็นบรรณาธิการ ชื่อว่า **Frontiers of Development Administration** เป็นหนังสือที่รวมบทความเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาที่สำคัญอีกเล่มหนึ่ง
- บทความในหนังสือเล่มนี้ได้เสนอให้ที่ประชุมสัมมนาคอลเลจปาร์กมลรัฐแมริแลนด์ ในเดือน เมษายน ค.ศ. 1966 ส่วนใหญ่เป็น ผลงานที่ได้จากการสัมมนาภาคฤดูร้อนในระหว่างปี ค.ศ. 1963-1965 เพื่อพิจารณากำหนดหัวข้อความสำคัญก่อน หลัง และจุดเน้นของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

ผลงานของริกซ์

- สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการศึกษาการบริหารการพัฒนาเชิงนิเวศวิทยา ที่ว่า สมมติฐานของลัทธิการบริหารในสภาพแวดล้อมหนึ่งอาจจะประสบความสำเร็จอย่างมาก แต่อาจจะประสบความสำเร็จล้มเหลวในสภาพแวดล้อมอื่น ๆ
- ริกซ์เชื่อว่า หัวใจของการบริหารการพัฒนาก็คือความสามารถที่จะควบคุมสภาพแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางที่หน่วยงานต้องการ

4. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ในหนังสือที่มีไวด์เนอร์เป็นบรรณาธิการ (ค.ศ. 1970)

- หนังสือที่มีไวด์เนอร์เป็นบรรณาธิการ ชื่อว่า **Development Administration in Asia** รวมบทความเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาในเชิงประยุกต์
- หนังสือเล่มนี้เป็นผลจากการสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาที่ ศูนย์ตะวันออก-ตะวันตก มหาวิทยาลัยฮาวาย ระหว่างวันที่ 13 มิถุนายน – 15 กรกฎาคม ค.ศ. 1966 การสัมมนานี้เน้นการประยุกต์การบริหารการพัฒนาในเอเชียจากทฤษฎีของผู้รู้ชาวเอเชีย 6 คน และชาวอเมริกัน 6 คน

การสัมมนา

- นักวิชาการเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญแก่การบริหารการพัฒนาในเอเชียมากกว่าแอฟริกาและลาตินอเมริกา เพราะว่าประเทศต่าง ๆ ในเอเชียมีความหลากหลาย และเพิ่งได้รับเอกราชในทศวรรษ 1940 และ 1950 เป็นจำนวนมาก และประเทศเหล่านี้มีแผนการศึกษาที่ดีวันดีคืน
- นอกจากนี้ นักวิชาการเหล่านี้มีความรู้ทางด้านการวิจัยเกี่ยวกับภูมิภาคนี้อย่างแพร่หลาย
- ด้วยเหตุนี้ การมุ่งเน้นการพัฒนาในเอเชียจึงชอบด้วยเหตุผลและกระทำกันอย่างแพร่หลาย

หนังสือที่มีไวด์เนอร์เป็นบรรณาธิการ

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่หนึ่ง ว่าด้วย**ทฤษฎี**การบริหารการพัฒนา
- ส่วนที่สอง ว่าด้วย**วิธีปฏิบัติ**ของการบริหารการพัฒนา
- ส่วนที่สาม ว่าด้วย**การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ**และ
การบริหารการพัฒนา

บทความของไวด์เนอร์

วิเคราะห์

- สภาพการณ์ 6 ชุด ที่นำไปสู่การพัฒนา และ
- สภาพการณ์อีก 2 ชุด ที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการพัฒนา

สภาพการณ์ที่นำไปสู่การพัฒนา ได้แก่

1. สภาพการณ์ **อุดมคติ** ซึ่งมีความเจริญเติบโตอย่างมีทิศทางตามที่วางแผนไว้ พร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของระบบ
2. สภาพการณ์ที่ **ให้ผลตอบแทนระยะสั้น** ซึ่งมีความเจริญเติบโตอย่างมีทิศทางตามที่วางแผนไว้ แต่ไม่มีความเปลี่ยนแปลงของระบบ

สภาพการณ์ที่นำไปสู่การพัฒนา

3. สภาพการณ์ที่ให้ผลตอบแทนระยะยาว ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงของระบบตามที่วางแผนไว้ แต่ไม่มีความเจริญเติบโตอย่างมีทิศทาง
4. สภาพการณ์ความล้มเหลวที่มีการวางแผนแต่ไม่มีความเจริญเติบโตหรือความเปลี่ยนแปลงของระบบ
5. สภาพการณ์การกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมที่มีความเจริญเติบโตอย่างมีทิศทางโดยไม่ได้วางแผนเอาไว้ และมีการเปลี่ยนแปลงของระบบ
6. สภาพการณ์ปฏิบัติการนิยมที่มีความเจริญเติบโตอย่างมีทิศทางที่ไม่ได้วางแผนไว้แต่ไม่มีความเปลี่ยนแปลงของระบบ

สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวต่อการพัฒนา

ได้แก่

- สภาพการณ์วิกฤติการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงของระบบโดยมีได้วางแผนไว้และไม่มี ความเจริญเติบโตอย่างมีทิศทาง
- สภาพการณ์สังคมคงที่ไม่มีแผน และไม่มี ความเปลี่ยนแปลงของระบบ

5. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ในหนังสือที่มีวอลโดและเฮฟฟีเป็นบรรณาธิการ

- ผลงานที่มีวอลโดเป็นบรรณาธิการ เน้นสภาพแวดล้อม
ทางด้านเวลาของการบริหารการพัฒนา

- ผลงานที่มีเฮฟฟีเป็นบรรณาธิการ เน้นสภาพแวดล้อมที่
เกี่ยวกับสถานที่ของการบริหารการพัฒนาและผลงาน

6. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาของเกณฑ์

- ผลงานของเกณฑ์ ที่ศึกษาการบริหารการพัฒนา โดยเน้นการบริหาร เพื่อการพัฒนา หรือการเน้นเป็นภาค (sectors) เช่น ภาคเกษตร ภาคประชากร ภาคการศึกษา ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคการวางแผน ภาคการบริหารงานส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น เป็นต้น

7. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา โดย เดอกูซแมน และคาร์บอนแนล

- ได้ศึกษาวิจัยในประเทศฟิลิปปินส์ กำหนดสมมติฐานไว้ คือ ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้บริหารฟิลิปปินส์มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ
- ผลของการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า
- ปริญาบัตรทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและความห่วงใยในชาติ
- อาชีพบิดามีความสัมพันธ์กับความกล้าเสี่ยง
- นอกจากความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว เดอกูซแมนและคาร์บอนแนลไม่พบว่าตัวแปรอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่พอจะยอมรับได้

8. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา โดย พาเนนติเกอร์ และ เซอร์ซาร์การ์

- ได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ว่า
- ลักษณะโครงสร้างและพฤติกรรมของระบบราชการ (ในความหมายของเวเบอร์) มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการพัฒนาประเทศของข้าราชการอินเดีย
- ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรลักษณะโครงสร้างของระบบราชการในอินเดีย(เช่น สายการบังคับบัญชา การแบ่งงานกันทำ และระบบการกำหนดกฎเกณฑ์) มิได้มีความสัมพันธ์หรือเื่อต่อบทบาทในการพัฒนาประเทศแต่อย่างใด

ต่อ

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา โดยพาแนติเกอร์และเซอร์ชาร์การ์

- แต่พิจารณาตัวแปรลักษณะพฤติกรรม(เช่น การไม่คำนึง ถึงบุคคล การใช้เหตุผล และการมุ่งปฏิบัติตามกฎเกณฑ์)
- พบว่ามีส่วนที่เอื้อและขัดขวางบทบาทในการพัฒนาประเทศ (เช่น การไม่คำนึงถึงบุคคล มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผล และการใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผล เป็นต้น)

สรุป

- จากองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาที่ได้จากต่างประเทศ ทำให้เราสามารถประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของวิชาการบริหารการพัฒนา ได้ดังนี้
 1. คำนิยมของการบริหารการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาการบริหาร และการบริหารเพื่อการพัฒนา ดูเหมือนจะได้รับการยอมรับมากขึ้น ฉะนั้นจึงมีการอภิปรายและถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยลง

2. องค์ประกอบของการบริหารการพัฒนามิได้มุ่งเน้นแต่การพัฒนาเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่เน้นการพัฒนาการบริหาร การพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาสังคม การพัฒนาชุมชนเมือง การพัฒนาชนบท การพัฒนารัฐวิสาหกิจและการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และเรื่องอื่น ๆ ด้วย
3. เป้าหมายของการพัฒนามิใช่รายได้ประชาชาติต่อหัวแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนแต่ก่อน แต่หันมาเน้นการกระจายและแบ่งปันความมั่งคั่ง และรายได้เสมอภาคและเป็นธรรม

4. อิทธิพลของทฤษฎีฟังก์ชัน และมาร์กซิสต์เริ่มเข้ามามีอิทธิพลในการวิเคราะห์ การพัฒนาและด้อยพัฒนามากขึ้น
5. ยังไม่มีผู้ใดเขียนตำรามาตรฐานใหม่ ๆ เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาออกมาสู่สายตาของชุมชนวิชาการมากนัก ไม่ว่าจะเป็ในต่างประเทศหรือในประเทศไทยก็ตาม ส่วนใหญ่ผลงานที่เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนามักจะออกมาในรูปของบทความหรือผลวิจัย

ความเป็นมา

- ค.ศ. 1930 - 1939 (ในช่วงปี พ.ศ.2473 - 2482)
ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ทั่วโลก
- ในขณะนั้น **รูสเวลท์** ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเป็น
ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา
- **ให้ความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมใน
ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก**
- **เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้น**

รัฐบาลกลาง (Federal government)

ได้มีการริเริ่มในการพัฒนาโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น

- โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเทนเนสซี
- การจัดให้มีไฟฟ้าในชนบท
- สร้างระบบความมั่นคงปลอดภัยให้สังคม
- โครงการงานสาธารณะ
- การให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอุตสาหกรรม

การพัฒนาโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ (เพิ่มเติม)

- โครงการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร
- การออกกฎหมายเกี่ยวกับธนาคารเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงทางการเงิน
- ด้านสวัสดิการสังคมและด้านอนามัยของประชาชน
- การดำเนินงานของโครงการอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการวางแผนทรัพยากรแห่งชาติ

การพัฒนาตามโครงการดังกล่าว

- ◎ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอเมริกาในช่วงนั้น นับว่าเป็นแบบอย่างในการพัฒนาแก่ประเทศอื่น ๆ ในเรื่อง **การกำหนดนโยบาย** **การวางแผน** **การบริหารโครงการ** **การกำหนดหน้าที่** ขององค์การในการบริหารงาน ให้บรรลุผลสำเร็จ
- ◎ สหรัฐอเมริกาจึงเป็นแบบอย่างในการพัฒนาประเทศ ของในอีกหลาย ๆ ประเทศ

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

- ประเทศในยุโรปส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากภาวะสงครามทำให้สภาพความเป็นอยู่และสถานะเศรษฐกิจเลวร้ายอย่างไม่เคย มีมาก่อน
- สหรัฐอเมริกาจึงเข้าไปมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือประเทศในยุโรป ให้ฟื้นตัวจากสภาพของสงครามและพัฒนาประเทศ
- เป้าหมายอยู่ที่การยกระดับภาวะทางด้านเศรษฐกิจให้ดีขึ้น โดยได้กำหนดแผนมาร์แชล (**Marshall Plan**) ขึ้นมา

- **แผนมาร์แชลล์** (อังกฤษ: Marshall Plan) หรือชื่อทางการคือ **แผนงานฟื้นฟูยุโรป** (European Recovery Programme: ERP) เกิดขึ้นเมื่อ 5 มิถุนายน ค.ศ. 1947 ของนายพล จอร์จ แคตเลตต์ มาร์แชลล์ (George Catlett Marshall) เป็นโครงการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาแก่ยุโรปตะวันตก เพื่อป้องกันการพังทลายทางเศรษฐกิจ และเพื่อฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมรัฐชาติของยุโรปตะวันตกขึ้นมาใหม่

แผนมาร์แชล (Marshall Plan)

- **แผนมาร์แชล (Marshall Plan)** ได้ถูกกำหนดขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุน ด้านทรัพยากร และด้านเทคโนโลยี
- โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเอง (**self-help**) และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (**mutual-help**)

แผนมาร์แชล (Marshall Plan)

- ระหว่างปี พ.ศ. 2492 – 2501 การฟื้นฟูเศรษฐกิจยุโรปประสบความสำเร็จอย่างมาก และก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับโครงการระดับชาติ และเกิดแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- ในขณะเดียวกันในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันได้มีการต่อสู้เรียกร้องเอกราชเพื่อบูรณภาพแห่งดินแดน รวมทั้งการสร้างชาติใหม่ ของโลก 3 ส่วน คือ เอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา

จุดเริ่มต้นวิชาการบริหารการพัฒนา

- จุดเริ่มต้นของหลักวิชาการหรือแนวคิดใหม่ในเรื่องการบริหารการพัฒนา มาจากการประชุมสัมมนา ซึ่งเป็นระบบที่มีการถ่ายทอดให้ความรู้กันที่เรียกว่า วิชา พัฒนบริหารศาสตร์
- ในระหว่างปี พ.ศ. 2498-2508 เป็นระยะของการค้นคว้า กำหนดหลักเกณฑ์เนื้อหาสาระวิชา คำอธิบายเค้าโครง ทฤษฎีต่าง ๆ

วิชาการบริหารการพัฒนา

- หลังปี พ.ศ. 2508 เป็นต้นมาก็มีบทความและหนังสือเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาออกมาจำนวนมาก
- ในปัจจุบันวิชาพัฒนบริหารศาสตร์จึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาได้รับการยอมรับว่าเป็นสาขาหนึ่งในสังคมศาสตร์

ความหมายของการบริหารการพัฒนา

◎ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายในลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้

1. ยอร์จ แกนท์ (George Gant)
2. เอ็ดเวิร์ด ดับเบิลยู ไวต์เนอร์ (Edward W.Weidner)
3. เฟรด ริกส์ (**Fred W.Riggs**)

1. ยอร์จ แกนท์

- ◎ ผู้ควบคุมโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเทนเนสซี
- ◎ เป็นบุคคลแรกที่ใช้คำว่า การบริหารการพัฒนา
- ◎ จำแนกประเภทการพัฒนา ออกตามความมุ่งหมายและวิชาการที่ต่างกันได้ 2 ประเภท คือ
 - (1) การบริหารงานภายใน
 - (2) การบริหารงานภายนอก

- **การบริหารงานภายใน** มุ่งที่ประสิทธิภาพของการบริหารภายในองค์กร ซึ่งทำได้โดยอาศัยเทคนิคการจัดการ เช่น การบริหารงานบุคคล การวางแผน การบริหารงานคลัง และ การตัดสินใจ เป็นต้น
- **การบริหารงานภายนอก** ครอบคลุมปัจจัยภายนอกและรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์กร ให้มาส่งเสริมร่วมมือเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานขององค์กรสัมฤทธิ์ผล

สรุป แทนที่ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหาร
ภายนอกมาก เพราะการพัฒนาประเทศนั้นจะมุ่งอยู่แต่การ
บริหารภายในอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องคำนึงถึง
ส่วนรวมด้วย

จึงทำให้ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอก
เพิ่มมากขึ้น การบริหารงานโดยวิธีการทำองค์การให้มีส่วน
ในการพัฒนานี้ เรียกว่า การบริหารการพัฒนา

2. เอเดเวิร์ด ดับเบิลยู ไวต์เนอร์

- ◎ กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาเป็น 2 ด้าน คือ
 1. **ด้านกระบวนการ (process)** หมายถึง กระบวนการที่นำองค์การไปสู่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง
 2. **ด้านวิชาการ (area of study)** การบริหารการพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีจุดสนใจอยู่ที่หลักการอย่างหนึ่ง ซึ่งจะมีมากขึ้นอยู่กับบุคคล กลุ่ม และประเทศว่าจะเชื่อมั่นในหลักการนั้นเพียงใด

3. เฟรด ริกส์ (Fred W. Riggs)

- ◎ ได้รวบรวมแนวคิดจากนักวิชาการ ไว้ 2 ประเด็น คือ
 - (1) การบริหารการพัฒนา หมายถึง **การบริหารโครงการพัฒนา**ทั้งหลายเพื่อให้นโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนา
 - (2) การบริหารการพัฒนา หมายถึง **การเพิ่มสมรรถนะของการบริหารให้เข้มแข็ง** คือ ถ้าโครงการพัฒนาของรัฐในด้านอื่น ๆ ประสบผลสำเร็จแล้ว จะมีผลทำให้ต้องเพิ่มขีดความสามารถของระบบบริหารมากขึ้นด้วย
- ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้บรรลุมุ่งหมายของการพัฒนา

สรุป การบริหารการพัฒนา หมายถึง ระบบการบริหารที่มีเป้าหมายแน่นอน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการบริหาร

โดยจะต้องมีการปรับปรุงกลไกในการบริหารงานของระบบราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เพื่อให้เป็นระบบที่ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมต่อไป

ลักษณะของการบริหารการพัฒนา

มีนักวิชาการได้เสนอแนวความคิดแตกต่างกันดังนี้

- ◎ เอดเวิร์ด ไวต์เนอร์
- ◎ เฟรด ริกส์
- ◎ ซอล แคทซ์
- ◎ ยอร์จ แกนท์

1.เอตเวิร์ด ไวต์เนอร์

กำหนดลักษณะที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคม

1. **การเจริญเติบโตอย่างมีทิศทาง (directional Growth)** เกิดขึ้นในระดับการกระทำหรือเกิดขึ้นจากผลผลิต (**output**) ของระบบ จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับขนาดคุณสมบัติและปริมาณ
2. **การเปลี่ยนแปลงระบบ (system change)** เป็นการเปลี่ยนแปลงในระบบการกระทำ ซึ่งก่อให้เกิดผลในด้านความเจริญรุ่งเรืองและความก้าวหน้า

3. การวางแผนหรือจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลง (planning or intended change)

- ◎ **ความทันสมัย** นำเอาสิ่งดีจากสังคมที่พัฒนาแล้วมาปรับปรุงหรือใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมของตน ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- ◎ **การสร้างชาติ** เน้นให้คนในสังคมมีความรู้สึกร่วมกันในขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมเดียวกัน โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจในทางการเมืองแต่เพียงผู้เดียว
- ◎ **ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม** ก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขจัดความยากจน และส่งเสริมให้ประชากรมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น

2. เฟรด ริคส์

- ◎ ริคส์ระบุลักษณะที่สำคัญของการพัฒนาไว้ 2 ลักษณะ คือ
- (1) มีลักษณะเป็นการบริหารงานโครงการพัฒนา ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในองค์กรภาครัฐที่ทำให้นโยบายและเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อการพัฒนาบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ
 - (2) มีลักษณะเกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางการบริหาร ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาการบริหารทั้งด้านคน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ เพื่อผสมผสานทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ซอล แคทซ์

- ◎ ใช้แนวการศึกษาแบบระบบมาใช้ในการศึกษาการบริหาร การพัฒนา
- ◎ โดยเห็นว่า การพัฒนาเป็นระบบซึ่งมีกระบวนการที่มี ทิศทางและมุ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และ
- ◎ ในสังคมนระบบราชการจะเป็นตัวแทนที่สำคัญในการ ดำเนินการให้ประเทศบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ระบบการบริหารการพัฒนา

- ◎ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ พฤติกรรมและการจัดสรรเงินเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในด้านกลวิธีและเทคนิคในการที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
- ◎ ความต้องการในด้านกลวิธีและเทคนิค หมายถึง ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์และวิชาชีพ

การบริหารการพัฒนาตามแนวคิดของแคทซ์

มีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. ระบบบริหารการพัฒนาต้องมีเป้าหมาย
2. ระบบบริหารการพัฒนาจะมีระบบย่อย
3. ระบบย่อยจะมีความสัมพันธ์เป็นพลวัตกับปัจจัยนำเข้าและปัจจัยนำออก อันก่อให้เกิดความสมดุลแบบพลวัต
4. การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นชั่วระยะเวลาหนึ่งเมื่อปัจจัยเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะกลับคืนสู่สภาพเดิม
5. ระบบบริหารการพัฒนามีหน้าที่ในการทำให้เป้าหมายบรรลุผลอยู่ 4 หน้าที่ คือ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การควบคุม และการแบ่งแยกงานเฉพาะอย่าง

4. ยอร์จ แจนท์

- เป็นบุคคลแรกที่ใช้คำว่า **development administration** โดยมองว่า การบริหารการพัฒนาสามารถแยกตามความมุ่งหมายและวิธีการ ออกเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับจุลภาค

และ

ระดับมหภาค

ระดับจุลภาค

เป็นการบริหารในองค์การมุ่งประสิทธิภาพของการจัดการโดยอาศัยเทคนิคการดำเนินการ เช่น

- การบริหารงานบุคคล
- การวางแผน
- การบริหารงานคลัง และ
- การตัดสินใจ เป็นต้น

ระดับมหภาค

เป็นการบริหารภายนอกองค์กรมุ่งเน้นโครงสร้างการดำเนินงานที่ครอบคลุมถึงภายนอก เช่น

- ปัจจัยภายนอก
- สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของระบบการบริหารต้องติดต่อสัมพันธ์กับระบบต่าง ๆ ภายนอกองค์กรอยู่ตลอดเวลา

สรุป ลักษณะที่สำคัญของการบริหารการพัฒนา

1. การบริหารการพัฒนาเป็น**การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ**
2. การบริหาร**การพัฒนามีลักษณะอ่อนไหว**ปรับตัวให้เข้ากับ**สถานการณ์ และสภาพแวดล้อม**ได้ง่าย
3. การบริหารการพัฒนา**ต้องการความคิดสร้างสรรค์ใหม่**ของ**นักบริหาร**

จุดเน้นของการบริหารการพัฒนา

ประการแรก

- เป็นจุดเน้นของการบริหารการพัฒนาในฐานะที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ**การพัฒนาการบริหาร**
- (Development of Administration = D of A)

ประการที่สอง

- เป็นจุดเน้นของการบริหารการพัฒนาในฐานะที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับ**การบริหารเพื่อการพัฒนา**
- (Administration of Development = A of D)

จุดเน้นของการบริหารการพัฒนา ในยุคก่อนปี ค.ศ. 1970

- เป็นการพิจารณาว่า

- เป็นการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานภายใน
องค์กร ที่เกี่ยวข้องกัน

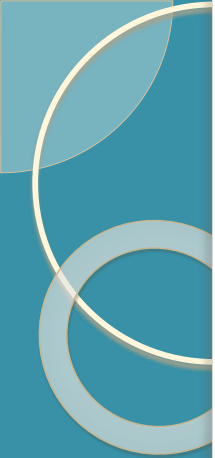
โครงสร้าง

ระบบ

สภาพแวดล้อม

การบริหารการพัฒนาในฐานะการพัฒนาการบริหาร มีจุดเน้นที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. จุดเน้นเกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างหน้าที่ขององค์กรเป็น
ประการสำคัญ กระบวนการบริหารอันได้แก่ การวางแผน
การบริหารงานบุคคล การจัดองค์กร และการตัดสินใจ จึง
มีความสำคัญ

2. จุดเน้นเกี่ยวกับเรื่อง**ระบบ** ซึ่งการบริหารการพัฒนา
จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบกับ
สภาพแวดล้อม และต้องพัฒนาถึงการบริหารงานภายใน
องค์กรให้มีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมด้วย

3. จุดเน้นเกี่ยวกับ**สภาพแวดล้อม** ซึ่งในการบริหารการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการบริหารการพัฒนา

ในบางครั้งการบริหารการพัฒนาจะประสบผลสำเร็จไปมิได้เลย ถ้ามีสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการบริหาร ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาดังกล่าว

จุดเน้นของการบริหารการพัฒนา

ในฐานะที่เป็นการบริหารเพื่อการพัฒนา

- การบริหารการพัฒนาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ**การเพิ่มสมรรถนะของการบริหาร**
- พิจารณาถึงปัจจัยด้านโครงสร้างหน้าที่ ระบบ และสภาพแวดล้อมเป็นประการสำคัญ
- ผลของการเพิ่มสมรรถนะของการบริหาร จะก่อให้เกิดการนำเอาโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ไปดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ซึ่งเป็นจุดเน้นที่สำคัญประการหนึ่งของการบริหารการพัฒนา หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการบริหารเพื่อการพัฒนา

การบริหารการพัฒนา

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 จนถึงปัจจุบัน

เน้นการบริหารการพัฒนาในฐานะที่เป็นการบริหาร
โครงการพัฒนา ให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงานและ
โครงการที่กำหนดขึ้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา
โดยมีขอบข่ายครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ
สังคม และการบริหาร

การบริหารโครงการพัฒนา

- เป็นจุดเน้นที่สำคัญของการบริหารการพัฒนา
- เพราะการบริหารพัฒนานั้นมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการบริหารงานปกติ
- การจัดรูปหน่วยงานของการบริหารโครงการจะแตกต่างกับการจัดรูปหน่วยงานปกติ
- การบริหารโครงการพัฒนาอาจจัดรูปหน่วยงานเป็นแบบเมตริกซ์ แบบเน้นโครงการ และแบบคณะกรรมการ เป็นต้น

จุดเน้นของการบริหารการพัฒนา

- สามารถแบ่งได้ 3 ประการ คือ
 1. การให้ความสำคัญต่อ**โครงการ**
 2. การให้ความสำคัญต่อ**การพัฒนาเฉพาะด้าน**
 3. การให้ความสำคัญต่อ**การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ**

I. การให้ความสำคัญต่อโครงการ

- มุ่งเน้นความสำคัญของแต่ละโครงการซึ่งมีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานเล็ก ๆ ที่มีความอิสระพอสมควร ในการตัดสินใจและมีระยะเวลาของการปฏิบัติงาน เมื่อโครงการเสร็จงานก็สิ้นสุด
- จุดเน้นดังกล่าวมีส่วนทำให้องค์การระหว่างประเทศหันมาให้ความสนใจงานพัฒนาในโครงการเล็ก ๆ ที่จะปฏิบัติให้บรรลุผล
- โดยจุดสนใจนั้นให้ความสำคัญกับการบริหารงานภายนอกองค์กรมากขึ้น

2. การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเฉพาะด้าน

การบริหารการพัฒนาเฉพาะด้านเป็นแนวคิดที่

- ยอร์จ แจนท์ ได้ให้คำนิยามการบริหารการพัฒนาว่าเป็น
- การพัฒนาเฉพาะด้าน ได้แก่ ด้านการเกษตร การแรงงาน การศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาการเมือง และการพัฒนาชนบท เป็นต้น
- การพัฒนาในแต่ละด้านมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ
- แนวการศึกษาการพัฒนาเฉพาะด้านที่เด่นชัดมากที่สุด คือ **การพัฒนาชนบท**

3. การให้ความสำคัญต่อการนำนโยบายไปสู่ การปฏิบัติ

- การศึกษาการบริหารการพัฒนาในปัจจุบัน ให้ความสำคัญของการศึกษาการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยอาศัยกรอบแนวคิดของนักวิชาการที่ว่า **การบริหารการพัฒนาเป็นเรื่องของการบริหารนโยบาย โครงการ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาแล้ว**

3. การให้ความสำคัญต่อการนำนโยบายไปสู่ การปฏิบัติ

- การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติก็เป็นเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญสามารถบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้
- เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย แผน แผนงานหรือโครงการไปสู่การปฏิบัติ

แนวทางหรือตัวแบบ

การศึกษาการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอาจแยกพิจารณาได้เป็น 6 แนวทางหรือตัวแบบคือ

1. แนวทางที่เน้นการวางแผนและการควบคุม หรือที่เรียกว่า **ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล**
2. แนวทางที่เน้นสมรรถนะขององค์กร หรือที่เรียกว่า **ตัวแบบทางด้านการจัดการ**

แนวทางหรือตัวแบบ

3. แนวทางที่เน้นการมีส่วนร่วม การสร้างความผูกพันและ การยอมรับหรือที่เรียกว่า **ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ**
4. แนวทางที่เน้นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพความเป็นไป ในระบบราชการหรือ ที่เรียกว่า **ตัวแบบทางด้านการกระบวนกร ของระบบราชการ**
5. แนวทางที่เน้นการเจรจาและการต่อรองหรือที่เรียกว่า **ตัวแบบทางการเมือง**
6. แนวทางที่เน้นการวิเคราะห์เชิงระบบ หรือที่เรียกว่า **ตัวแบบทั่วไป**

สรุป จุดเน้นของการบริหารการพัฒนา ตั้งแต่ 1970 เป็นต้นมา

เน้นไปสู่การศึกษาการพัฒนาเฉพาะด้านมากขึ้น เช่น การศึกษา การคมนาคม การเกษตร การพัฒนาชนบทและ การพัฒนาเมือง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมุ่งศึกษาการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยการศึกษา ตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการนำ นโยบายไปสู่การปฏิบัติว่ามีอะไรบ้าง

ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้รับ ความสนใจจากนักวิชาการในกลุ่มประเทศ ที่กำลังพัฒนา เพราะผลของการศึกษาดังกล่าวสามารถที่จะนำมา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริหารได้

สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา

**ความหมายของสภาพแวดล้อม
ของการบริหารการพัฒนา**

เฟลิกซ์ เอ ไนโกร และลloyd จี ไนโกร (Felix A. Nigro and Lloyd G.Nigro)

- สภาพแวดล้อม หมายถึง สรรพสิ่งทางกายภาพและสังคมซึ่งอยู่ล้อมรอบองค์การและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมกรรมการบริหาร
- ในทางกลับกัน สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมกรรมการบริหาร
- ในขณะเดียวกัน พฤติกรรมกรรมการบริหารก็มีอิทธิพลเหนือสภาพแวดล้อมด้วย
- สรุปลักษณะสภาพแวดล้อมของไนโกร เน้นความหมายในแง่ของนิเวศวิทยา

เอ็ดการ์ เอฟ ฮิวส์ และ เจมส์ แอล โบวดิทช์ (Edgar F. Huse and James L. Bowditch)

- **สภาพแวดล้อม** หมายถึง คนและสภาพการณ์ หรือเงื่อนไขซึ่งอยู่ภายนอกองค์การที่มีผลกระทบต่อหรือได้รับผลกระทบจากองค์การ
- ปัจจัยทั้งหมดที่มีอยู่ภายนอกองค์การประกอบกันขึ้นเป็นสภาพแวดล้อม

เฮอ์เบอ์รต์ จี ฮิกส์ (Herbert G. Hicks)

- สภาพแวดล้อม หมายถึง ผลรวมของปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ องค์การ
- เช่น สงครามและสันติภาพ วัฒนธรรม จริยธรรม ทัศนคติ ทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจระหว่างประเทศของประเทศ พันธมิตร รูปแบบทางด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม สภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ สหภาพแรงงาน ทัศนคติของประชาชน และผลประโยชน์ของกลุ่มผู้บริโภค ผู้ถือหุ้น และประชาชนโดยทั่วไป

วอเรน บี บราวน์ และเดนนีส เจ โมเบอร์ก (Warren B. Brown and Dennis J. Moberg)

- สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งของ บุคคล และองค์การอื่น ๆ ที่อยู่รอบ ๆ องค์การเป้าหมาย
- รวมทั้งแหล่งที่องค์การเหล่านั้นได้อาศัยวัตถุดิบ และตลาดที่องค์การเหล่านั้นใช้เป็นที่ยจำหน่ายสินค้าและบริการอีกด้วย

ลินตัน เค คอลด์เวลล์ (Lynton K. Caldwell)

❖ **สภาพแวดล้อม หมายถึง** แหล่งรวมของปัจจัยทาง
ชีววิทยา กายภาพ จิตวิทยา และสังคมซึ่งมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับ
คนและสังคม

ปีเตอร์ บาร์เทลมัส (Peter Bartelmus)

- **สภาพแวดล้อม หมายถึง** สภาพและอิทธิพลภายนอกที่มีผลกระทบต่อชีวิตและพัฒนาการของอินทรีย์

สรุป

- สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา หมายถึง สิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมทั้งภายในและภายนอกและรอบ ๆ องค์การ ซึ่งมีอิทธิพลเหนือโครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรมของการพัฒนาการบริหาร การบริหารเพื่อการพัฒนา (หรือการบริหารการพัฒนา)

สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา

- สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมอาจรวมถึงสภาพภูมิศาสตร์ ประชากร เทคโนโลยีกายภาพ
- สภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมได้แก่ การประดิษฐ์คิดค้นทางสังคม รวมถึง บรรษัท สหภาพแรงงาน กลุ่มผลประโยชน์ อุดมการณ์ อารยธรรมธุรกิจ ปัจเจกชนนิยม ระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น

ประเภทของสภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา

- **สภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ** ได้แก่ ประชากร เทคโนโลยี กายภาพ และชีวภาพ สิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางสังคม และอุดมการณ์ เป็นต้น
- **สภาพแวดล้อมภายในประเทศ** ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- **สภาพแวดล้อมภายในองค์การ** ได้แก่ ปฏิบัติการโต้ตอบหรือความขัดแย้งระหว่างองค์การและบุคคล ความขัดแย้งระหว่างบทบาทที่องค์การมอบให้บุคคลและบุคลิกภาพของบุคคล และความขัดแย้งระหว่างความคาดหวังขององค์การและความต้องการของบุคคล

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมจากภายนอกประเทศ

- **ทอฟเลอร์** เห็นว่าสภาพแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกาและของโลกมีความเปลี่ยนแปลงเร็วมาก
- ซึ่งอัตราเร่งของความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีผลกระทบต่อสังคมและบุคคลมากกว่าทิศทางของความเปลี่ยนแปลง และถ้าบุคคลได้รับความกดดันจากผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมากเกินไปในระยะเวลานั้นกะทันหัน

เนสบิตต์

ได้ชี้ให้เห็นว่าในศตวรรษที่ 21 สหรัฐอเมริกาและประเทศพัฒนาแล้วมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างน้อยที่สุด 10 ประการ คือ

- เปลี่ยนจากสังคมอุตสาหกรรม เป็นสังคมข่าวสาร
- เปลี่ยนจากเทคโนโลยีธรรมดา เป็นเทคโนโลยีระดับสูง
- เปลี่ยนจากเศรษฐกิจระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจโลก
- เปลี่ยนจากการวางแผนระยะสั้น เป็นการวางแผนระยะยาว
- เปลี่ยนจากการรวมอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจ

เนสบิตต์

- เปลี่ยนจากการช่วยเหลือจากสถาบันของรัฐบาลและเอกชนมาเป็นการพึ่งพาตนเอง
- เปลี่ยนจากประชาธิปไตยโดยมีผู้แทนมาเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
- เปลี่ยนจากสายการบังคับบัญชามาเป็นโครงข่าย (Networking)
- เปลี่ยนจากการมีทางเลือกเพียงสองทางเลือก มาเป็นทางเลือกหลายๆ ทางเลือก
- ประชาชนในสหรัฐอเมริกาเปลี่ยน/ย้ายถิ่นที่อยู่จากภาคเหนือและตะวันออกของประเทศ ไปอยู่ภาคใต้หรือภาคตะวันตก

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ

- เชื่อว่าประเทศโลกที่สามและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ได้เข้ามาประกอบการทางด้านอุตสาหกรรมแทนสหรัฐอเมริกาแล้ว
- ดังนั้นอเมริกาจะต้องเตรียมทำงานที่ไม่ซ้ำแบบกับประเทศเหล่านี้ แต่จะต้องเตรียมทำงานที่นำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นงานใหม่ ๆ ในอนาคต

ผลกระทบจากประชากร

- กระทบต่อรายได้และการจ้างงาน
- กระทบต่อการกำหนดนโยบาย และการรื้อถอนนโยบายพัฒนาไปปฏิบัติ
- ทำให้เกิดมลพิษ
- รัฐบาลต้องจัดหาบริการ เช่น การศึกษา การมีงานทำ การแพทย์และสาธารณสุข การคมนาคมและการขนส่ง

ผลกระทบจากเทคโนโลยีกายภาพและชีวภาพ

- สำหรับเทคโนโลยีกายภาพ รวมถึง เครื่องบิน รถยนต์ การสื่อสาร และคมนาคม การปฏิบัติการเครื่องมือทางการแพทย์ คอมพิวเตอร์ และพลังงานนิวเคลียร์ เป็นต้น
- ข้อดี เราสามารถทำงานได้เร็วแม่นยำมากขึ้น
- ข้อเสีย ทำให้คนมีความแปลกแยกกับงาน

ผลกระทบจากเทคโนโลยีกายภาพและชีวภาพ

- เทคโนโลยีกายภาพและชีวภาพ ย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหารการ พัฒนา เพราะอำนวยความสะดวกสบายแก่คนมากขึ้น แต่ก็ เป็น ปัญหาสำหรับการบริหารพัฒนาในแง่ของนิเวศวิทยา การออก ระเบียบกฎหมายบังคับเพื่อความปลอดภัยของประชาชน และการ ห่วงกันอุบัติเหตุและอุบัติภัย เป็นต้น
- แต่ผลกระทบของเทคโนโลยีกายภาพอาจจะมี ความรุนแรงน้อยกว่า ผลกระทบของเทคโนโลยีชีวภาพ

ผลกระทบจากสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางสังคม

- บรรษัท
- สหภาพแรงงาน
- กลุ่มผลประโยชน์

ตลอดจนโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ซึ่ง
สภาพแวดล้อมเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อการบริหารการพัฒนา และ
พฤติกรรมขององค์การและข้าราชการที่เกี่ยวข้องอย่างไม่ต้องสงสัย

บริษัท

- เป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางสังคมที่มีผลกระทบต่อการบริหารการพัฒนา และพฤติกรรมขององค์กรและบุคคลไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยีกายภาพและชีวภาพ
- บริษัทไม่เพียงแต่จะทำให้กรรมสิทธิ์เปลี่ยนมือจากการดำเนินงานของระบบการทำธุรกิจแบบครบวงจรเท่านั้น
- แต่ยังเป็นคู่แข่งและ/หรือผู้ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในอันที่จะจัดหาสินค้าและบริการให้แก่ประชาชน

สหภาพแรงงาน

- มีอิทธิพลเหนือการบริหารการพัฒนา เพราะแต่เดิมสหภาพแรงงานยังไม่ค่อยมีพลังมากนัก ส่วนใหญ่จะอยู่ในกำกับของรัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัย
- แต่ในปัจจุบันสหภาพแรงงานของไทยมีความแข็งแกร่งขึ้นมาก เพราะได้รับการสนับสนุนจากนิสิต นักศึกษา ชาวนา และสหภาพแรงงานจากต่างประเทศ
- ฉะนั้น การเจรจาต่อรองระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยมีกรรมสวัสดิการแลคุ้มครองแรงงานและศาลแรงงานยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย จึงต้องทำกันตามตัวบทกฎหมายและด้วยความอะลุ่มอล่วย

กลุ่มผลประโยชน์

- กลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญที่สุด คือ กลุ่มข้าราชการประจำ (พลเรือนทหารและตำรวจ) กลุ่มพ่อค้า กลุ่มที่หน่วยราชการบางแห่งสนับสนุน(เช่น กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน) และกลุ่มที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นมาเอง เช่น สหภาพแรงงาน องค์การนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

ผลกระทบจากอุดมการณ์

- อุดมการณ์ หมายถึง แบบอย่างความคิดเห็น ความเชื่อ รวมทั้งวิธีการคิดอันเป็นลักษณะของกลุ่มคน เช่น ชาติ ชนชั้น วรรณะ กลุ่มวิชาชีพ นิกาย ศาสนา และพรรคการเมือง ฯลฯ
- อุดมการณ์เป็นสภาพแวดล้อมอีกประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการบริหารการพัฒนา
- อุดมการณ์ที่เน้นการทำงานหนัก ประหยัด และแข่งขันกันหรือจรรยาบรรณ

ในต่างประเทศ

- ผลกระทบของอุดมการณ์อาจจะเห็นได้จากแนวความคิดของ ช้ายเก่า ช้ายใหม่ ขวาเก่า และขวาใหม่ และลัทธิและวิธีปฏิบัติทางการบริหาร การพัฒนาในสหรัฐอเมริกา
- ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันจึงทำให้เกิดผลกระทบต่อ การบริหาร การพัฒนา

ในประเทศไทย

- สิ่งที่ได้รับผลกระทบจากอุดมการณ์ เช่น
- การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516
- เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 และ
- การได้รับอุดมการณ์การบริหารการพัฒนาจากสหรัฐอเมริกา
นับตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2498

ผลกระทบจากการเมือง

- มีอิทธิพลเหนือการบริหารการพัฒนา เพราะในปัจจุบันนี้รัฐบาลเริ่มยึดแนวการเมืองนำเศรษฐกิจการบริหารและอื่น ๆ ด้วย
- การเมืองจะสามารถช่วยให้การกำหนดนโยบายพัฒนา การปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนา และการประเมินผลนโยบายพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่น
- นอกจากนั้น การเมืองยังสามารถกระจายความมั่งคั่งและรายได้ออกไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมได้มากขึ้น
- นอกจากนี้ความมีเสถียรภาพและไม่มีเสถียรภาพของการเมืองก็มีอิทธิพลเป็นอันมากต่อโครงการพัฒนาของรัฐบาล หรืออาจกล่าวว่าการเมืองที่มีเสถียรภาพเอื้อต่อการบริหารการพัฒนา

ผลกระทบจากเศรษฐกิจ

- รายได้ประชาชาติส่วนรวมได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก เท่ากับเป็นการยืนยันว่าผลของการบริหารการพัฒนาในระยะเวลาที่ผ่านมาประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และผลกระทบจากเศรษฐกิจย่อมมีผลกระทบต่อการบริหารการพัฒนา คือ สามารถทำให้คนบางคนรวยขึ้น และคนบางคนจนลง

ผลกระทบจากสังคม

- **ประการแรก** สังคมไทยเป็นสังคมเน้นช่วงชั้นทางสังคม
- **ประการที่สอง** สังคมไทยมีลักษณะค่อนข้างจะเป็นเผด็จการ มีลักษณะที่ต่อต้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย
- **ประการสุดท้าย** สังคมไทยได้ชื่อว่าเป็น “สังคมที่มีโครงสร้างหละหลวม” ค่อนข้างมาก คือ เป็นสังคมที่ค้ำึงถึงตัวใครตัวมัน ขาดความคงเส้นคงวา ขาดระเบียบวินัย และไม่ให้ความสำคัญแก่เวลาเป็นต้น

ลักษณะเด่น ๆ ทางสังคม

- การเน้นช่วงชั้นทางสังคมมากเกินไปอาจกระทบกระทั่งถึงความเสมอภาคซึ่งเป็นหัวใจประการหนึ่งของการบริหารการพัฒนา
- ลักษณะเผด็จการหรือต่อต้านประชาธิปไตยอาจเป็นผลเสียต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารการพัฒนา
- โครงสร้างสังคมที่หละหลวมอาจทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการพัฒนาขาดความรับผิดชอบ ขาดการประสานงาน อันจะเป็นผลเสียต่อการบริหารการพัฒนาโดยส่วนรวม เป็นต้น

ผลกระทบที่เกิดจากปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างองค์การและบุคคล

- โดยสภาพธรรมชาติแล้วองค์การมักจะขัดแย้งกับคนอยู่เสมอ บทบาทที่องค์การมอบให้กับคนก็มักจะขัดแย้งกับบุคลิกภาพของคน และความคาดหวังที่องค์การคิดจะได้รับจากคนก็มักจะขัดกับความต้องการส่วนตัวของบุคคลนั้น
- ฉะนั้น พฤติกรรมพัฒนา/ไม่พัฒนาของบุคคลจึงเป็นผลพวงของปฏิกิริยาโต้ตอบดังกล่าว ตลอดจนสถานการณ์ในขณะใดขณะหนึ่งด้วย

สรุป

- การบริหารการพัฒนาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วย
- การบริหารพัฒนามิใช่เป็นฝ่ายถูกกระทำ คือยอมสยบอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมเพียงแต่อย่างเดียว **ตรงกันข้าม** การบริหารการพัฒนาที่ดีนั้น จำเป็นต้องเข้าไปควบคุมสภาพแวดล้อมให้เบี่ยงเบนไปในทิศทางที่เราต้องการด้วย หรือยิ่งเราสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้มากเพียงใด ก็ยิ่งมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาได้มากขึ้นเพียง

SHARE

Social Media

I. การบริหารการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาการบริหาร

- **การพัฒนาการบริหาร** หมายถึง การจัดเตรียม เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือปฏิรูปโครงสร้าง กระบวนการ (รวมถึงเทคโนโลยี) และพฤติกรรม การบริหาร
- เพื่อให้มีความสามารถที่จะรองรับนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมสำหรับการบริหารการพัฒนา

- **เนื้อหาของการพัฒนาการบริหาร** จะครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรมกรรมการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนา รวมทั้งบรรยากาศการบริหารและคุณภาพชีวิตในการทำงาน

การพัฒนาโครงสร้างทางการบริหาร

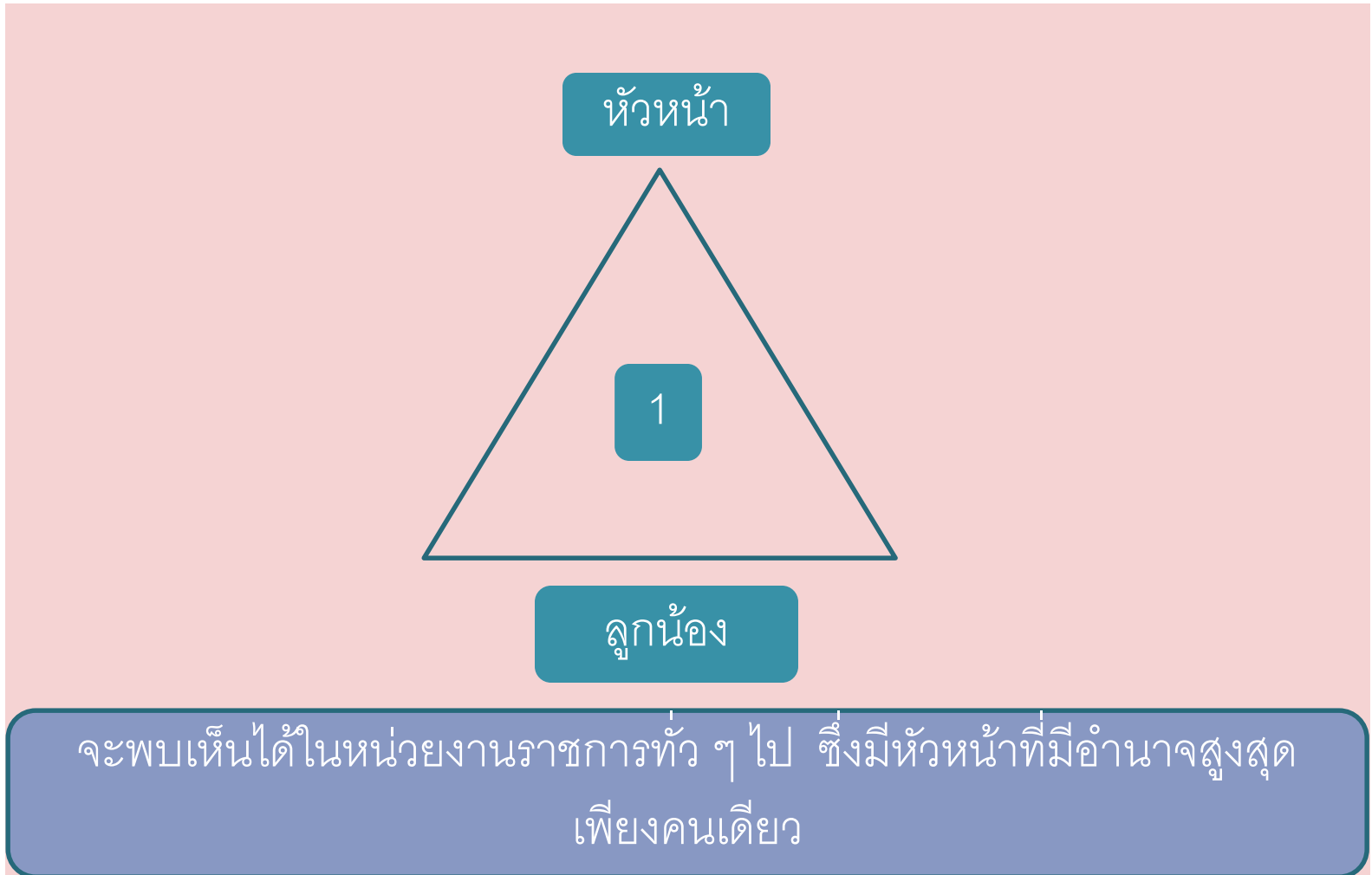
- โครงสร้างทางการบริหารนั้นมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมการบริหาร
- เช่น ข้าราชการที่เข้ามาอยู่ภายใต้ “สถานการณ์ระบบราชการ” จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

หลักการของการจัดโครงสร้างทางการบริหาร

ประกอบด้วย

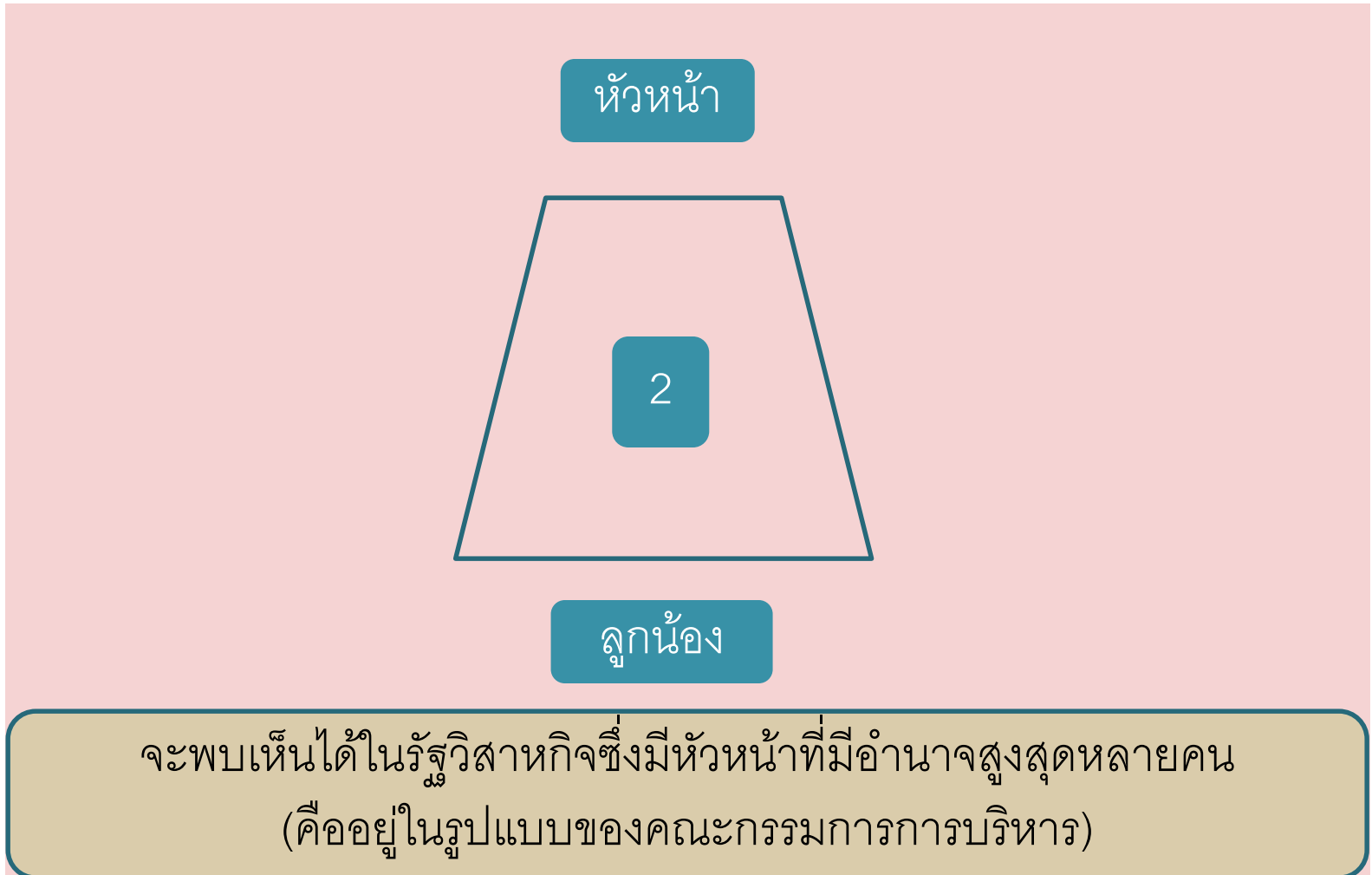
1. การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบและมอบให้แต่ละบุคคลกระทำเพื่อสะดวกในการติดตามประเมินผลและการส่งข้อมูลย้อนกลับว่าใครรับผิดชอบอะไร และปฏิบัติงานได้ดีมากน้อยเพียงใด
2. การประสานหน้าที่ความรับผิดชอบที่แบ่งแยก ให้มีการประสานงานและความกลมกลืนเพื่อเน้นนำวิธีการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามทิศทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

รูปแบบโครงสร้างทางการบริหาร แบบที่ 1

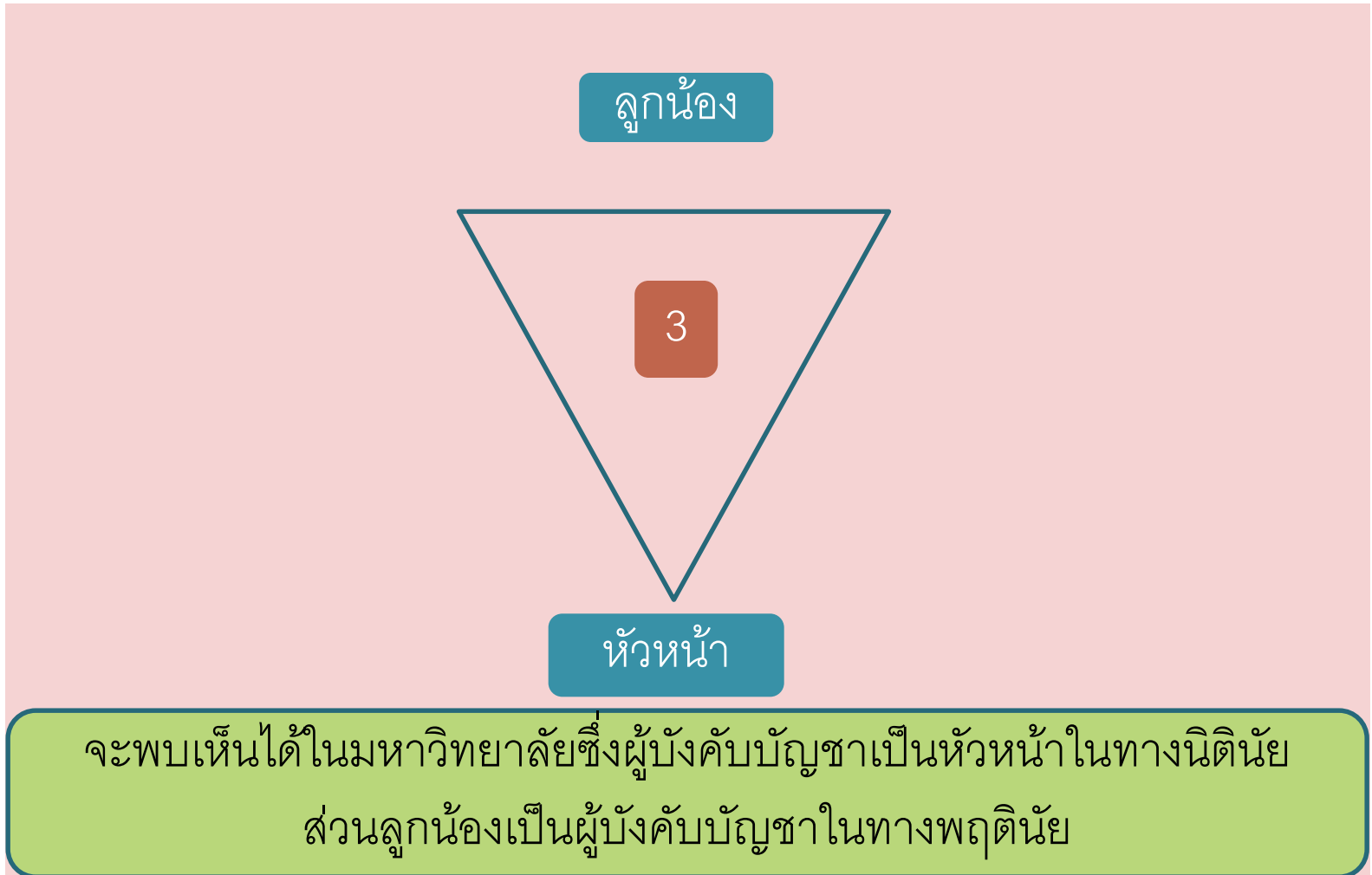
จะพบเห็นได้ในหน่วยงานราชการทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีหัวหน้าที่มีอำนาจสูงสุด
เพียงคนเดียว

รูปแบบโครงสร้างทางการบริหาร แบบที่ 2

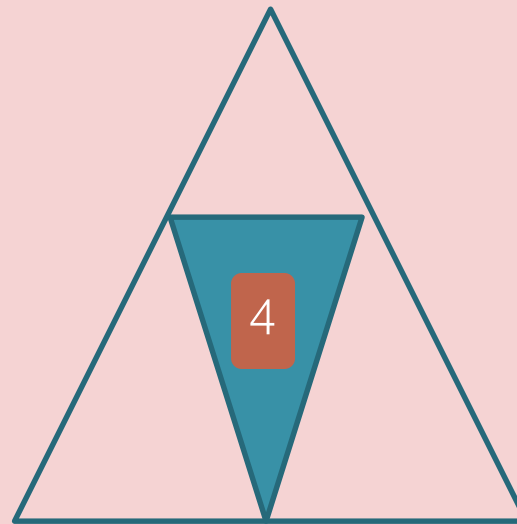

จะพบเห็นได้ในรัฐวิสาหกิจซึ่งมีหัวหน้าที่มีอำนาจสูงสุดหลายคน
(คืออยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการการบริหาร)

รูปแบบโครงสร้างทางการบริหาร แบบที่ 3

รูปแบบโครงสร้างทางการบริหาร แบบที่ 4

แบบผสม

จะเป็นแบบผสม คือมีทั้งรูปแบบ 1,2 และ3 อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน
ส่วนจะเลือกใช้รูปแบบใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและข้อกำหนดของหน่วยงาน

- รูปแบบของโครงสร้างทางการบริหาร ทั้ง 4 แบบ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย และแต่ละรูปแบบก็เหมาะกับงานแต่ละประเภท ไม่มีโครงสร้างรูปแบบใดที่ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานใดจะนำรูปแบบใดไปใช้ให้เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดแก่หน่วยงานนั้น ๆ

2. การพัฒนากระบวนการการบริหาร

- การขจัดจุดอุดตันของการไหลของงาน การย่นระยะเวลาเดินทางของงาน และการทำงานให้ง่ายเข้า เพื่อเพิ่มสมรรถนะขององค์กรที่จะสนองตอบเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ เช่นเดียวกันกับการพัฒนาโครงสร้างทางการบริหาร
- มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาโครงสร้างทางการบริหาร เพราะถ้าองค์กรตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบโครงสร้างทางการบริหารรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งกระบวนการการบริหารก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

การพัฒนากระบวนการบริหาร

- กระบวนการบริหารมีความสัมพันธ์กับเทคโนโลยี ถ้าองค์กรตัดสินใจใช้เทคโนโลยีระบบสายพานกระบวนการบริหารต้องดำเนินไป ตามขั้นตอน 1-2-3 จะข้ามขั้นตอนไม่ได้
- หากองค์กรตัดสินใจใช้เทคโนโลยีที่มุ่งให้บุคคลสองฝ่ายมาพบปะเพื่อทำธุรกิจกัน เช่น เครื่องถอนเงินอัตโนมัติ กระบวนการบริหารก็อาจจะสั้น

3. การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหาร

- พฤติกรรมพัฒนา/ไม่พัฒนาของบุคลากร อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อม โครงสร้าง และกระบวนการการบริหาร หรือ อาจเกิดจากนโยบายขององค์การและภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคม

พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนา

ได้แก่ พฤติกรรมที่เอื้อต่อการปฏิบัติภารกิจของการบริหาร
การพัฒนาที่เน้นเรื่อง

- การวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างมีทิศทาง
- ความทันสมัย หรือ สถานการณ์
- เน้นการประดิษฐ์คิดค้น อย่างสร้างสรรค์

พฤติกรรมและบทบาท

ผู้บริหารสมัยใหม่หรือนักบริหารการพัฒนาควรมี

- **นักการเมือง** ควรนำเอาข่าวสารเกี่ยวกับสังคมสมัยใหม่ เช่น อุตสาหกรรม เทคนิค และวิทยาศาสตร์ ไปบอกกล่าว ในประเทศด้อยพัฒนา
- **ผู้ประกอบการ** ควรจะเป็นนักประดิษฐ์คิดค้น
- **ผู้บริหารโครงการ** ควรดูแลและอำนวยความสะดวกให้โครงการ พัฒนาสำเร็จไปด้วยดี
- **ผู้ใช้อำนาจ** ควรแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการพัฒนาการบริหาร

1. ด้านมหภาค
2. ด้านจุลภาค

แนวทางการพัฒนาการบริหารทางด้านมหภาค

- นักวิชาการกลุ่มหนึ่ง คิดว่า ควรพัฒนาพรรคการเมือง ระบบเลือกตั้ง ฝ่ายนิติบัญญัติ และกลุ่มผลประโยชน์ ให้มีพลังทัดเทียมกับระบบราชการเพื่อคอยถ่วงอำนาจและตรวจสอบซึ่งกันและกัน ฝ่ายนี้ได้ชื่อว่า “ฝ่ายทฤษฎีหน่วยการปกครองการบริหารที่สมดุล”
- ส่วนนักวิชาการอีกฝ่ายหนึ่ง คือ “ฝ่ายทฤษฎีหน่วยการปกครองการบริหารที่ไม่สมดุล” เชื่อว่า การพัฒนาการบริหารไม่จำเป็นจะต้องมีลักษณะสมดุลกับระบบหรือฝ่ายอื่น ๆ ก็ได้

การพัฒนาการบริหารทางด้านคุณภาพ

ครอบคลุม

1. ด้านโครงสร้าง
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านพฤติกรรมการบริหาร

1. การพัฒนาด้านโครงสร้างทางการบริหาร

ทำได้หลายวิธี คือ

1. วิเคราะห์ วิจัยเพื่อดูว่าโครงสร้างทางการบริหารในปัจจุบันเอื้อหรือขัดขวางการบริหารการพัฒนาอย่างน้อยเพียงใด
2. หลังจากการวิเคราะห์วิจัยแล้ว ถ้าจำเป็นจะต้องสร้างหรือพัฒนา “หน่วยงาน” ขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบงานใหม่ ๆ

-
3. การจัดองค์การแบบเมทริกซ์
 4. พิจารณขนาดขององค์การว่าขนาดเท่าใดจึงจะเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบอยู่
 5. การพัฒนาควรจะต้องเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

-
6. ควรเน้นการประสานงานในแนวนอนเท่า ๆ กับในแนวตั้ง
 7. ควรทำไปพร้อม ๆ กับการออกแบบงาน
 8. คำนี้ถึงหลักการบริหารงานบุคคลและการแรงงานสัมพันธ์
 9. ควรยึดแนวทางของ “องค์การกลยุทธ์” คือ การจัดโครงสร้างและภารกิจขององค์การที่สามารถสนองความต้องการของประชาชน

2. การพัฒนาด้านกระบวนการการบริหาร

1. พยายามที่จะทำให้เส้นทางการเดินของงานสั้นเข้า ทั้งแนวตั้งและแนวนอน เพื่อประหยัดทรัพยากรทางการบริหาร
2. พยายามทำงานให้ง่ายขึ้น
3. กระจายอำนาจออกไปยังหน่วยต่างๆ ที่อยู่เบื้องล่างเพื่อลดความแออัดของภารกิจของงานที่ส่วนกลาง

3. การพัฒนาพฤติกรรมทางการบริหาร

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางพฤติกรรมของระบบราชการพบว่า

1. การไม่คำนึงถึงเรื่องส่วนตัวมีส่วนเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ให้สัมฤทธิ์ผล
2. ความมีเหตุมีผลมีส่วนเอื้อต่อความเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ให้สัมฤทธิ์ผล
3. การยอมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Q/A

การบริหารโครงการ

(Project Management) คืออะไร

- การเริ่มต้น วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบควบคุม และปิดโครงการ ของงานโครงการ ผ่านทางเครื่องมือ ความรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่างๆของคนในองค์กร โดยเป้าหมายก็คือการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการภายในระยะเวลาและข้อจำกัดอย่างอื่นที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการบริหารโครงการนั้นแบ่งออกมาเป็น 5 ส่วน คือ

1. การเริ่มต้น (Initiating)

2. การวางแผน (Planning)

3. การดำเนินการ (Executing)

4. การตรวจสอบและควบคุม (Monitoring and Controlling)

5. การปิดโครงการ (Closing)

2. การบริหารการพัฒนาที่เน้น การบริหารโครงการพัฒนา

- การบริหารโครงการพัฒนา หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับภารกิจหรืองานที่เพิ่มมากขึ้นทั้งด้านขนาด ความสลับซับซ้อน และความจำเป็นอื่น ๆ ที่ออกมาในรูปของโครงการเฉพาะที่ขนานไปกับการบริหารกิจการประจำวันอื่น ๆ

12 นโยบายหลัก 12 นโยบายเร่งด่วน ในทัศนะของประชาชน

เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคมที่ผ่านมา เป็นวันที่พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายรัฐบาลต่อรัฐสภา โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ นโยบายหลัก 12 ด้าน ซึ่งจะเป็นทิศทางการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลในช่วง 4 ปีข้างหน้า และนโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง ที่จะต้องดำเนินการเพื่อรรเทาปัญหาและลดผลกระทบกับประชาชนและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

1. “นโยบายหลัก” ในความคิดเห็นของประชาชน ที่อยากให้รัฐบาลประยุทธ์ เร่งดำเนินการมากที่สุด

- 61.61% การสร้างความเป็นทอกและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ
- 61.43% การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก
- 61.30% การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก
- 58.84% การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- 57.38% การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย
- 55.63% การพัฒนาระบบสาธารณสุขและหลักประกันทางสังคม
- 53.87% การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ
- 48.21% การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสงแวดล้อม เพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

74.45% การปกป้องและ
เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

67.97% การพัฒนาเศรษฐกิจ
และความสามารถในการแข่งขันของไทย

65.61% การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ
และการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

61.69% การป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
และกระบวนการยุติธรรม

2. “นโยบายเร่งด่วน” ในความคิดเห็นของประชาชน ที่อยากให้รัฐบาลประยุทธ์ เร่งดำเนินการมากที่สุด

- 57.28% การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนามาตรฐาน
- 55.19% การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต
- 53.67% การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย
- 53.62% การสนับสนุนให้มีการศึกษา การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการดำเนินการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
- 53.04% การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้
- 52.70% การยกระดับคุณภาพของแรงงาน
- 47.53% การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน
- 45.87% การเตรียมคนไทยสู่ทศวรรษที่ 21

81.30% การแก้ไขปัญหา
ในการดำรงชีวิตของประชาชน

66.92% การปรับโครงสร้าง
สวัสดิการและพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชน

61.19% มาตรการเศรษฐกิจ
เพื่อลดปัญหาความพินาศของ
เศรษฐกิจโลก

60.41% การแก้ไขปัญห
ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ

นโยบายหลัก 12 ด้าน

- 1 ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- 2 สร้างความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ
- 3 ทำนุบำรุงศาสนาและวัฒนธรรม
- 4 การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก
- 5 การพัฒนาเศรษฐกิจ และความสามารถในการแข่งขันของไทย
- 6 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค
- 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก
- 8 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของไทยทุกช่วงวัย
- 9 สาราณสุข ความเสมอภาคและสวัสดิการที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชน
- 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
- 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ
- 12 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม

โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure: NQI)

ตัวอย่างของห่วงโซ่การผลิตอาหารปลอดภัย จากฟาร์มจนถึงผู้บริโภค (Safe Food for Customers from FARM to FORK)

การบริหารโครงการพัฒนา

ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. **การจัดเตรียมเรื่องการจัดกา**ร หมายถึง การเตรียมการประสานงานโดยการจัดองค์การไว้รองรับ คือ การแบ่งแยกหน้าที่กันทำให้เป็นสัดส่วน แต่ในขณะเดียวกันต้องมีการประสานระหว่างหน้าที่ที่แบ่งแยกไปแล้วให้กลมกลืนกันด้วย
2. **การจัดเตรียมเทคนิคการบริหาร** ได้แก่ การกำหนดประเภทของงาน การสำรวจความต้องการทรัพยากรที่จะใช้ การกำหนดตารางเวลาการปฏิบัติงาน การกำหนดคุณภาพของสินค้าและบริการที่จะผลิต การโฆษณาสินค้าและบริการ และการวัดผลโครงการพัฒนา

ประเภทของโครงการพัฒนา

1. แบ่งตามมิติระดับของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น โครงการพัฒนาระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
2. แบ่งตามมิติระยะเวลาดำเนินงาน เช่น โครงการพัฒนาระยะสั้น โครงการพัฒนาระยะกลาง และโครงการพัฒนาระยะยาว
3. แบ่งตามมิติพื้นที่ดำเนินงาน เช่น โครงการพัฒนาในเขตเมือง โครงการพัฒนาในเขตชนบท
4. แบ่งตามมิติภาคของการพัฒนา เช่น โครงการพัฒนาภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และโครงการพัฒนาภาคบริการ
5. แบ่งตามมิติวัตถุประสงค์ เช่น โครงการพัฒนาที่มุ่งไปที่วัตถุประสงค์หรือโครงการพัฒนาที่มุ่งไปที่ตัวคนหรือจิตใจ

โครงการพัฒนาที่แบ่งตามมิติวัตถุประสงค์

- **โครงการทดลอง** เป็นโครงการทดลองมีขนาดเล็ก ไม่หวังผลทันทีทันใด มุ่งที่จะกำหนดปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- **โครงการนำร่อง** เป็นโครงการที่มุ่งทดลองวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
- **โครงการสาธิต** เป็นโครงการที่แสดงให้เห็นว่าวิธีการใหม่ดีกว่าวิธีการเก่า และน่าจะนำมาใช้
- **โครงการผลิตซ้ำเพื่อนำมาใช้**

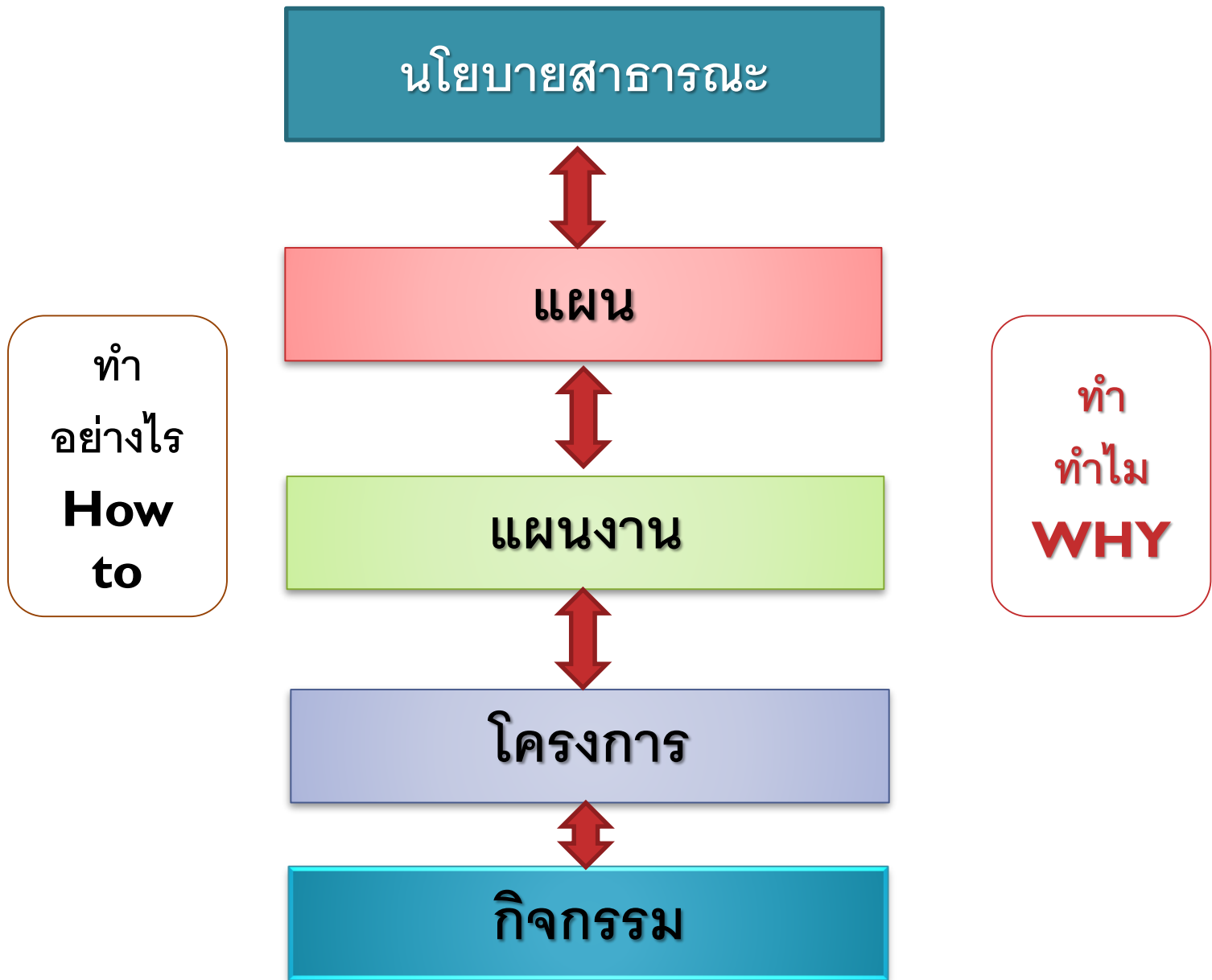
สภาพแวดล้อมของการบริหารโครงการพัฒนา

- สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม
- ทั้งจากภายนอกประเทศ และภายในประเทศ

การนำเอาโครงการพัฒนาไปปฏิบัติ

- การแปลงแผนงาน ออกมาเป็นกิจกรรมและการนำเอากิจกรรมนั้น ๆ มาปฏิบัติ รวมถึงการบันทึกความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญก่อนหลังหากมีวิกฤติการณ์เกิดขึ้น และการประสานงานในบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

การนำเอาโครงการพัฒนาไปปฏิบัติ

มีได้หลายฐานะคือในฐานะที่เป็น

- การเมือง แรงกดดัน การเจรจาต่อรอง การตั้งและการดัน และการยกย้ายถ่ายเท
- การระดมฉันทานุมัติ โดยนำเอาทุกคนที่เกี่ยวข้องมาหาทางปรองดองกัน
- การควบคุมทางการบริหารโดยข้าราชการเอง
- การเจรจาต่อรองระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล
- การกระทำร่วมกัน เพื่อจัดกิจกรรมความร่วมมือในขอบข่ายที่ใหญ่โต ยุ่งยากและสลับซับซ้อน

การประเมินผลโครงการพัฒนา

- เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนา เพื่อจะ
ได้ทราบว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการไปแล้วมีผลการ
ดำเนินงานเป็นอย่างไร
- แต่ถ้าไม่มีการประเมินผลโครงการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
การบริหารโครงการพัฒนาก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ

การประเมินผลโครงการ

อาจจะทำได้หลายวิธี เช่น

- การประเมินสิ่งที่ป้อนเข้าไป เช่น บุคลากร เงินเดือนครู หรือ
- การประเมินผลที่ออกมา เช่น จำนวนผู้ที่จบการศึกษา หรือเชิงคุณภาพ เช่น สัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นต้น

ความเหมาะสม (Relevance)	<ul style="list-style-type: none"> - เป้าประสงค์และวัตถุประสงค์โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายในประเทศผู้รับ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และนโยบายของรัฐบาลไทยหรือไม่ - มีความช่วยเหลือจาก donor อื่นในเรื่อง/สาขาเดียวกันนี้หรือไม่ - กลุ่มเป้าหมายที่คัดเลือกมีความเหมาะสมหรือไม่ (ในฐานเป้าหมายและขนาด) - นอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมายแล้วมีผู้ใดได้รับผลกระทบอีกบ้าง
ประสิทธิผล (Effectiveness)	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการมากเพียงใด - วัตถุประสงค์โครงการประสบความสำเร็จเมื่อใกล้จบโครงการ? - มีผลผลิตใดที่ต้องส่งเสริมเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการ - มีผลผลิตใดที่ควรละทิ้งไปเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการ
ประสิทธิภาพ (Efficiency)	<ul style="list-style-type: none"> - มีการนำปัจจัยนำเข้า (เช่น วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ) ไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ ? - มีปัจจัยนำเข้าใดที่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์บ้าง? - มีปัจจัยนำเข้าใดที่นำมาใช้แต่ไม่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดผลผลิต? - จำนวนปริมาณของปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสม ? (ไม่มากเกินไป) - มีวิธีการอื่นที่ทำให้เกิดผลผลิตเดียวกันโดยใช้งบประมาณและเวลาน้อยกว่า?
ผลกระทบ (Impact)	<ul style="list-style-type: none"> - ผลกระทบ (ในเรื่องนี้) เป็นสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามเป้าประสงค์/เป็นผลของการ ดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการ (หรือว่าโครงการไม่มีการกำหนดเป้าประสงค์) - ผลกระทบทางบวกและทางลบที่มีต่อโครงการมีอะไรบ้าง? - มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่มีผลต่อกกลุ่มเป้าหมาย?
ความยั่งยืน (Sustainability)	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลยังคงให้การสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อให้มีโครงการนี้ (กิจกรรม ผลผลิต วัตถุประสงค์) ต่อไปในอนาคต ? - หน่วยงานและกลุ่มเป้าหมายสามารถรักษาและเผยแพร่เทคโนโลยีที่ได้รับมาหรือไม่? - หน่วยงานที่รับความช่วยเหลือจะสามารถรักษาอัตราค่าจ้าง ความเชี่ยวชาญของบุคลากรและโครงสร้างหน่วยงานไว้ต่อไปในอนาคตได้หรือไม่ - หน่วยงานสามารถบริหารงานต่อเองได้ในอนาคต (มีงบประมาณเอง/บุคลากร) หรือมี งบประมาณอื่นสนับสนุน - หากยังดำเนินกิจกรรมต่อไปจะมีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่? - หากยังดำเนินกิจกรรมต่อไปจะมีผลกระทบทางลบทางสังคมวัฒนธรรมต่อไปในอนาคตหรือไม่?

แนวทางการบริหารโครงการพัฒนา

- มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ
- มักจะเน้นในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของการบริหารการพัฒนา คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การพัฒนาเมือง การพัฒนาชนบท เป็นต้น

ลักษณะของโครงการพัฒนาที่ดี

- **มีความชัดเจน** คือ สามารถตอบคำถามของผู้อ่านได้อย่างตรงจุด ทั้งในเรื่องของเนื้อหา รวมทั้งความชัดเจนของภาษา
- **มีความเป็นไปได้** คือ ต้องมีความชัดเจน เมื่อดำเนินงานแล้ว จะต้องเห็นแสงสว่างว่าจะประสบความสำเร็จ
- **ประหยัด** การที่จะไปสู่ความสำเร็จได้ คุณจะต้องพบเจอกับอุปสรรคนานาชนิด โดยเฉพาะ ‘ปัญหา’ โดยในแต่ละวิธีจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน, ระยะเวลา รวมทั้งทรัพยากรต่างๆ เพราะฉะนั้น จึงควรเลือกทางเลือกเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด, ต้องประหยัดเวลา, ทรัพยากรมากที่สุด ซึ่งต้องมาจากการขบคิดทั้งสิ้น

- **มีประสิทธิภาพ** ขั้นตอนดำเนินโครงการอันมีคุณสมบัติประหยัดเวลา, ทรัพยากร จนกระทั่งได้ผลลัพธ์ตาม ประสงค์ หรือได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถือว่ามีประสิทธิภาพ
- **มีความเชื่อมั่นในระดับดีเยี่ยม** โครงการที่ดีต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเอง เล็งเห็นความเป็นไปได้ นอกจากนี้ถ้าหากมีเหตุจำเป็นต้องเปลี่ยนผู้ดำเนินโครงการ ก็สามารถดำเนินงานได้ประสบผลสำเร็จได้ใกล้เคียงกัน

• **ประเมินผลได้** ต้องสามารถประเมินผลได้ คิดวิเคราะห์แยกแยะ
ว่ามีความแตกต่างกัน มาก — น้อยเพียงใด เมื่อนำมาเทียบกับ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพราะฉะนั้นผลลัพธ์ คือ ตัวบ่งบอกผลสัมฤทธิ์
ได้ดีที่สุด

• **ผลประโยชน์** เมื่อโครงการสำเร็จเสร็จสิ้น ผู้ดำเนินงานต้องบอก
ได้ว่า ใครเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากเรื่องนี้ สามารถบอกกล่าวทั้ง
ผลประโยชน์โดยตรง — ผลประโยชน์ทางอ้อมได้

ปัญหาของการบริหารโครงการพัฒนา

1. ปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อมจากต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของโลก
2. ปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในประเทศ และภายนอกหน่วยงาน
3. ปัญหาที่เกิดจากการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศที่ไม่แน่นอน ไม่ต่อเนื่องและ ผิดพลาด

4. ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างของการบริหารโครงการ
พัฒนา

5. ปัญหาที่เกิดจากระบบการการบริหารโครงการพัฒนา
และเทคโนโลยี

6. ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรม

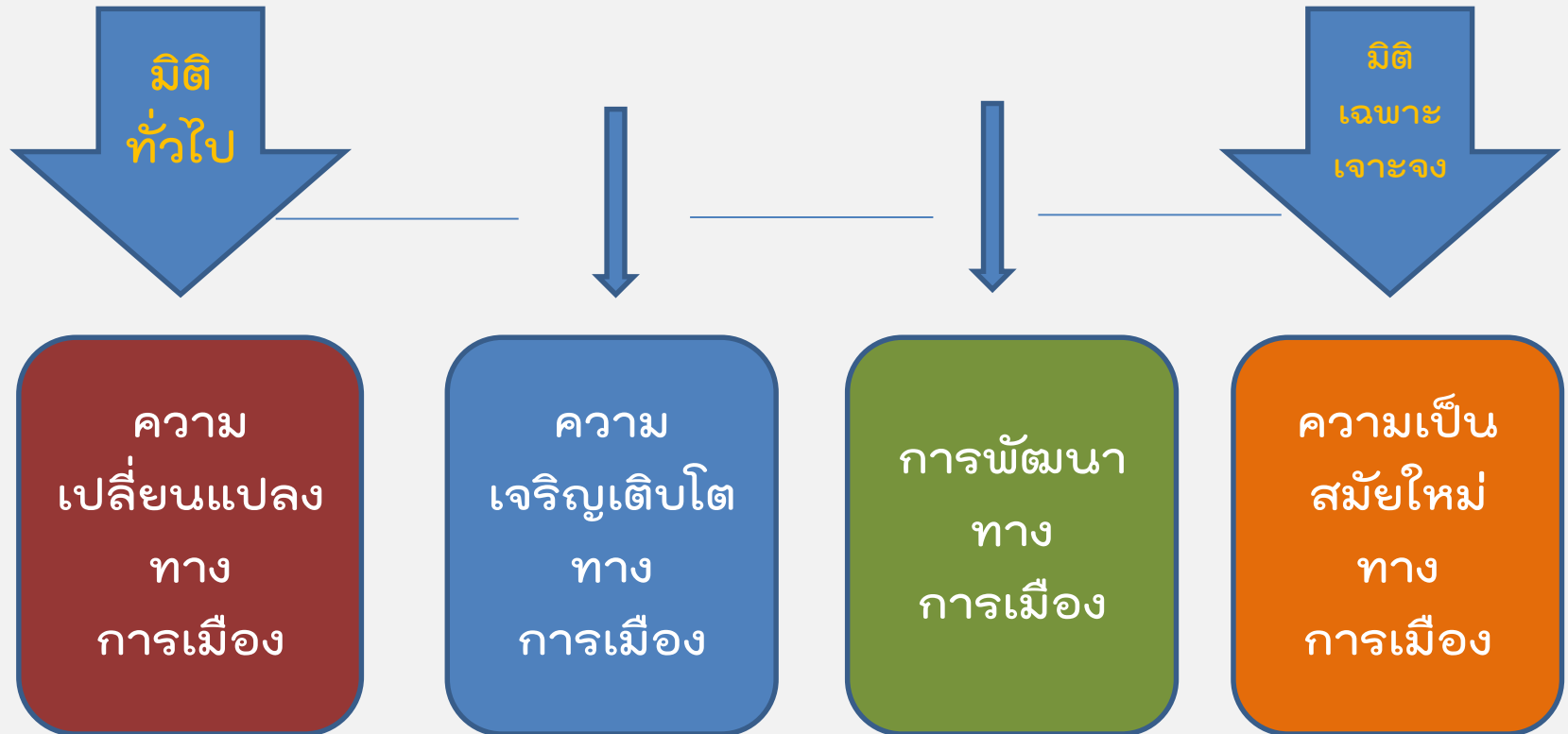

Q/A

การบริหารการพัฒนา (การเมือง)

แนวคิดการพัฒนาทางการเมือง

การเมือง?

- Harold D. Lasswell : ใครได้อะไร เมื่อใด และอย่างไร
- David Easton : การจัดสรรสิ่งที่มีค่าซึ่งมีผลบังคับตามกฎหมาย
- Marion J. Levy : การจัดสรรอำนาจบังคับบัญชา และความรับผิดชอบ
- Maotse-tung : สงครามที่ปราศจากการสูญเสียเลือดเนื้อ

ไอแซค : การเมือง?

- เกี่ยวกับอำนาจ อำนาจหน้าที่ และความขัดแย้ง เป็นกระบวนการทางสังคม
- การชิงดีชิงเด่น
- การร่วมมือกันในการใช้อำนาจเพื่อตัดสินใจในนามของกลุ่ม
- การจัดสรรทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับกลุ่ม องค์กร และสังคม

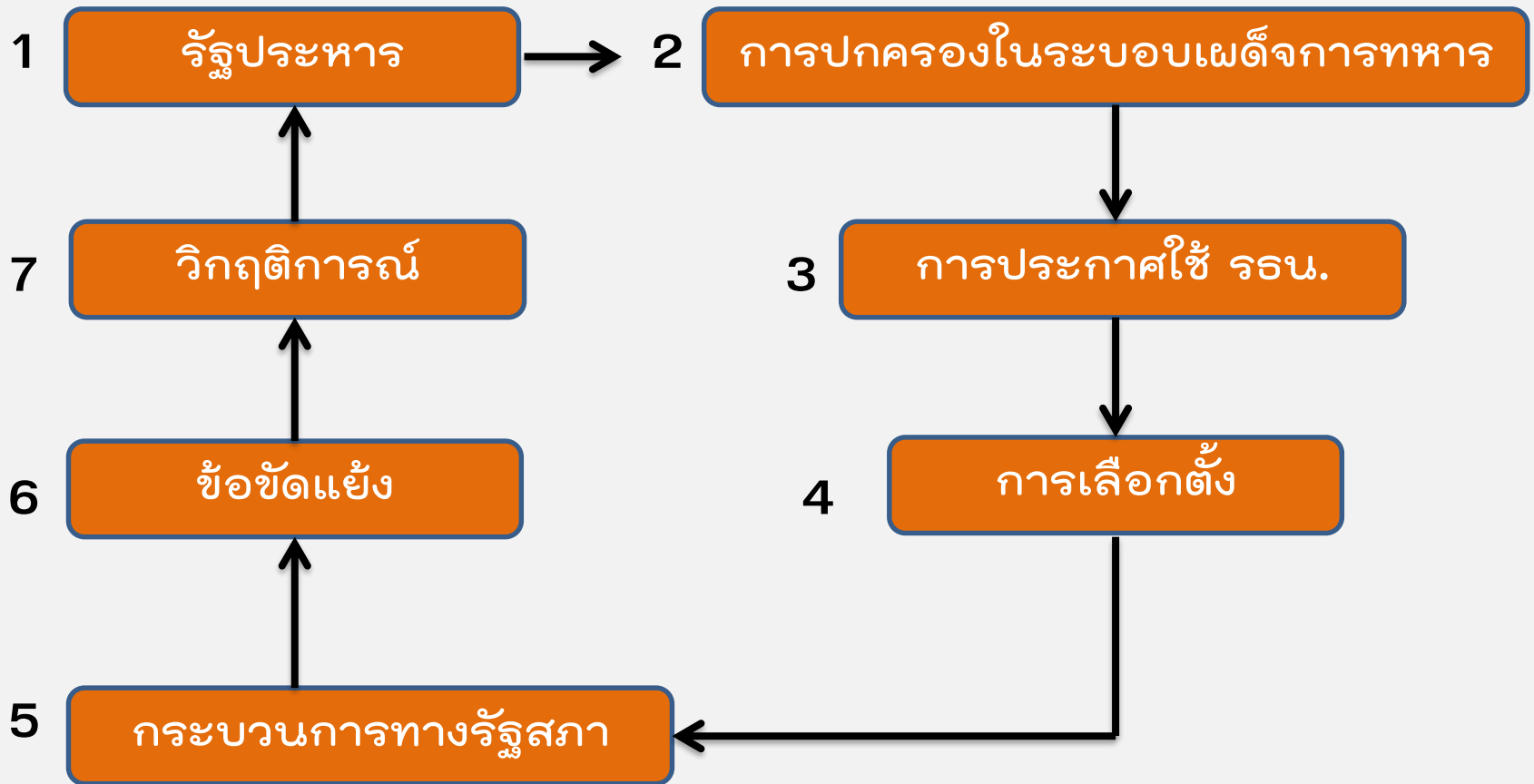
เป็นเรื่องของอำนาจฝ่ายการเมืองใช้อำนาจในการดำเนินการ
ปกครองซึ่งจะอยู่ในรูปของกฎหมาย การกำหนดนโยบายและ
การจัดสรรทรัพยากร

การเมือง

เป็นเรื่องของคุณธรรมหากนักการเมืองเป็นผู้มีคุณธรรม มีความ
ยุติธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ก็จะทำให้
บ้านเมืองเจริญก้าวหน้า โดยการกำหนดนโยบายที่ดี

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ?

การเจริญเติบโตทางการเมือง&การพัฒนาทางการเมือง

- การขยาย การเพิ่มขนาด น้ำหนัก อำนาจหรือจำนวนที่สามารถวัดปริมาณได้ และก้าวไปสู่วุฒิภาวะทางการเมือง โดยกระบวนการทางธรรมชาติ แบบค่อยเป็นค่อยไป
- เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐบาลในการใช้ทรัพยากรมนุษย์และวัตถุ เพื่อวัตถุประสงค์ของชาติ
- การที่ยอมให้ประชาชนที่มีได้เป็นสมาชิกของชนชั้นหัวกะทิเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดชะตากรรมของประเทศ

การพัฒนาทางการเมือง

ประ
ชาชน

การเปลี่ยนจาก
สถานภาพไพร่ฟ้า
(ราษฎร/ข้าแผ่นดิน)
มาเป็น ปชช.ที่มีส่วน
ร่วมในการกำหนด
ชะตากรรมของ
ประเทศ

ผลงาน
ของ
รัฐบาล

การเพิ่มสมรรถนะของ
ระบบการเมืองในการ
ให้บริการสาธารณะ
การควบคุมความ
ขัดแย้งและการสนอง
ความต้องการของ
ปชช.

องค์กร/
หน่วย
ปกครอง
การบริหาร

การแบ่งแยกหน้าที่
ในการปฏิบัติภารกิจ
ทางการเมืองมีภารกิจที่
เฉพาะเจาะจง มีการบูร
ณาการขององค์การ
และสถาบันเข้ามามี
ส่วนร่วมมากขึ้น

ความเป็นสมัยใหม่ทางการเมือง?

- กระบวนการที่มีพื้นฐานอยู่บนการใช้ทรัพยากรอย่างมี **เหตุผล** เพื่อสร้างสังคมสมัยใหม่ขึ้น
- การหล่อหลอมหรือปลูกฝังสิ่งที่เรียกว่า **วัฒนธรรมโลก** ซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้า
- กระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สันับสนุนซึ่งกันและกันจนเกิด **การมีส่วนร่วมทางการเมือง** เศรษฐกิจมีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาคทางสังคม

สรุปความหมายของการพัฒนาทางการเมือง?

- การแก้ไข เปลี่ยนแปลง และปรับปรุงกิจกรรม เนื้อหา กระบวนการ พฤติกรรมทางการเมือง
- เป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนา พรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความชอบธรรมทางการเมือง การบริหารความขัดแย้ง
- การพัฒนาทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ของประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นผลพวงของการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาทางการเมือง ครอบคลุม?

- เอกภาพหรือบูรณาการทางการเมือง
- สมรรถนะหรือความสามารถของระบบการเมือง
- ผลประโยชน์
- ความยุติธรรม
- ความเสมอภาค
- เสรีภาพ
- ประชาธิปไตย
- ความเป็นสถาบันทางการเมือง
- การมีส่วนร่วมทางการเมือง
- อำนาจ
- นโยบายสาธารณะ
- วัฒนธรรมทางการเมือง
- การอบรมบ่มนิสัยทางการเมือง

แนวทางการพัฒนาทางการเมือง?

1. แนวทางโครงสร้าง-ภารกิจนิยม
2. แนวทางกระบวนการทางสังคม
3. แนวทางประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ
4. แนวทางที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ
5. แนวทางอื่นๆ

ปัญหาการเมืองไทยในปัจจุบัน?

- ระบบอุปถัมภ์จากระบบทาสเดิม
- เงินเดือนข้าราชการน้อย
- ระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการ
- การเลี้ยวอยู่ในระดับครอบครัว
- ระบบการศึกษา
- ความอ่อนแอของประชาชน
- การเมืองไทยหลังการปกครอง 2475
- กลุ่มสื่อมวลชน

ปฏิวัติ กับ รัฐประหาร ต่างกันนะ อย่าใช้สับสน

MThai.com

ปฏิวัติ (revoluton)

หมายถึง การเปลี่ยนรูปแบบหรือระบอบการปกครองประเทศ จากรูปแบบหนึ่ง ไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง อย่างสิ้นเชิง เช่น การปฏิวัติฝรั่งเศส (เปลี่ยนจากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชไปสู่ระบอบสาธารณรัฐ) หรือ ในประเทศไทย ก็คือสมัย ร๗ ที่เปลี่ยนจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่ พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ)

รัฐประหาร (coup de ta)

หมายถึง การใช้กำลัง เพื่อเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล โดยระบอบการปกครอง ยังคงเดิม เช่นการรัฐประหารสมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม หรือ สมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณซึ่งจะเห็นว่า เปลี่ยนแปลงเฉพาะคณะรัฐบาลเท่านั้น โดยที่ประเทศไทยยังคงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมี พระมหากษัตริย์ เป็นประมุขเช่นเดิม

รัฐประหารในประเทศไทยเกิดมาแล้วกี่ครั้ง?

ปี พ.ศ. ที่ทำรัฐประหาร

พระยามโนปกรณนิติธาดา
ประกาศพระราชกฤษฎีกา
ปิดสภาผู้แทนราษฎรพร้อมงดใช้
รัฐธรรมนูญบางมาตรา

1 เม.ย. 2476

1
2

20 มิ.ย. 2476

พลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา
ยึดอำนาจรัฐบาล
พระยามโนปกรณนิติธาดา

พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ
ยึดอำนาจรัฐบาล
พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์

8 พ.ย. 2490

3
4

6 เม.ย. 2491

พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ
บังคับให้ นายควง อภัยวงศ์ ลาออก
จากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมอบตำแหน่ง
ต่อให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม

จอมพล ป. พิบูลสงคราม
ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง

29 พ.ย. 2494

5

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
ยึดอำนาจ
จอมพลถนอม กิตติขจร

20 ต.ค. 2501

6
7

16 ก.ย. 2500

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
ยึดอำนาจ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม

พล.ร.อ.สังัก ชลออยู่
ยึดอำนาจ
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

6 ต.ค. 2519

8
9

17 พ.ย. 2514

จอมพลถนอม กิตติขจร
ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง

พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์
ยึดอำนาจ
พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ

23 ก.พ. 2534

10
11

20 ต.ค. 2520

พล.ร.อ.สังัก ชลออยู่
ยึดอำนาจ
นายธานินทร์ กรัยวิเชียร

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา
ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ
นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล

22 พ.ค. 2557

12
13

19 ก.ย. 2549

พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน
ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ
พล.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ประเทศไทยเคยมีการรัฐประหารสำเร็จมาแล้ว 13 ครั้ง
นอกจากนี้ ยังมีกบฏ 11 ครั้ง (รัฐประหาร/ปฏิวัติ ไม่สำเร็จ)
และปฏิวัติ 1 ครั้ง คือ การปฏิวัติสยาม วันที่ 24 มิ.ย. 2475

(ผู้ปฏิบัติหน้าที่นายกฯ แทน ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งถูกศาลรธน. ให้ออกจากตำแหน่ง)

ปกครองโดย
กฎหมาย และ
หลักนิติธรรม

ไครล์ม
ประชาธิปไตย =
ล้มมดีมหาชน =
ล้มชาติ

การปกครอง
ของประชาชน
โดยประชาชน
เพื่อประชาชน

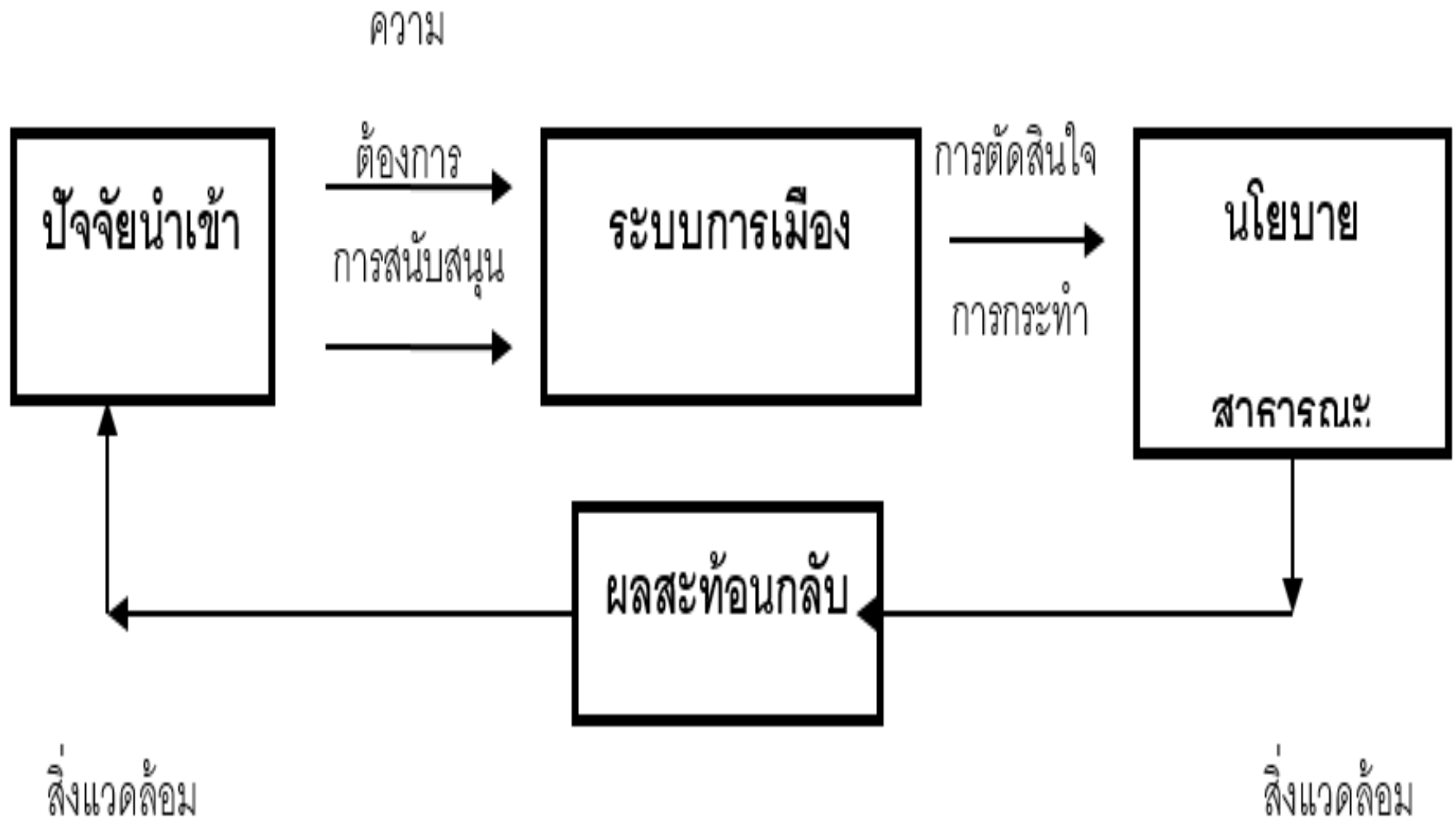
หลักการ
ประชาธิปไตย
(หัวใจสำคัญ ๆ)

อำนาจอธิปไตย
เป็นของปวงชน

เสรีภาพ
เสมอภาค
ภราดรภาพ

เสียงข้างมากตัดสิน
เสียงข้างน้อย
มีความหมาย

เลือกตั้งตัวแทน
เข้าสู่รัฐสภา
ประชาชน

ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive)
อุดมการณ์ (Ideology)
ความเชื่อ (Belief)
ค่านิยม (Value)
และทัศนคติ (Attitude) การเมือง
ในระบอบประชาธิปไตย

กระบวนการหล่อหลอม
ทางการเมือง
(Political Socialization)

ลักษณะวัฒนธรรม
ทางการเมือง
(Political Culture)
ของประชาชน

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง
(Modes of Political Participation)

- การใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting)
- การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Complain Activity)
- การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ
- การร่วมกิจกรรมของชุมชน (Community Activity)
- การติดต่อเป็นการส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่รัฐ/
นักการเมือง (Particularized Contacts)
- การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง (Communicator)
- การลอบบี้ (Lobby)
- การเดินขบวนประท้วง (Protestors)

พฤติกรรมทางการเมือง
(Political Behaviors)

- การเล่นพรรคเล่นพวก
- การประจบ/วิ่งเต้น
- การคอร์ปชั่น
- การยึดตัวบุคคลกับหลักการ
- การใช้เงินกับการเลือกตั้ง
- การตัดสินใจเลือกตัวแทน
- พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียง

ยุทธศาสตร์พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน Public Participation Spectrum

ระดับหรือบทบาทที่เพิ่มขึ้นตามการมีส่วนร่วมของประชาชน

ที่มา : <http://www.iap2.org>

ปวดศีรษะ
ปวดศีรษะตามจุดต่างๆ

วิตกกังวล นอนไม่หลับ
ครุ่นคิด คิดตาม
แต่เรื่อง
การเมือง

หลงลืมง่าย
สมาธิไม่ดี
พุ่งร่า

หายใจไม่อิ่ม
ใจสั่น
ใจเต้นเร็ว

ไม่สามารถยับยั้ง
อารมณ์ตนเองได้

หงุดหงิดง่าย ขุนเขี้ยว

10 อาการสำคัญของ โรคเครียดจาก ปัญหาการเมือง (Political Stress Syndrome)

ต้องการไว้
คนอื่น
คิดเหมือนตน

โต้เถียง ต้องการเอาชนะทางความคิด

เขื่อนนาย
ทำอแท
รู้สึกไม่มี
ทางออก

นอนไม่หลับ
หลับๆตื่นๆ

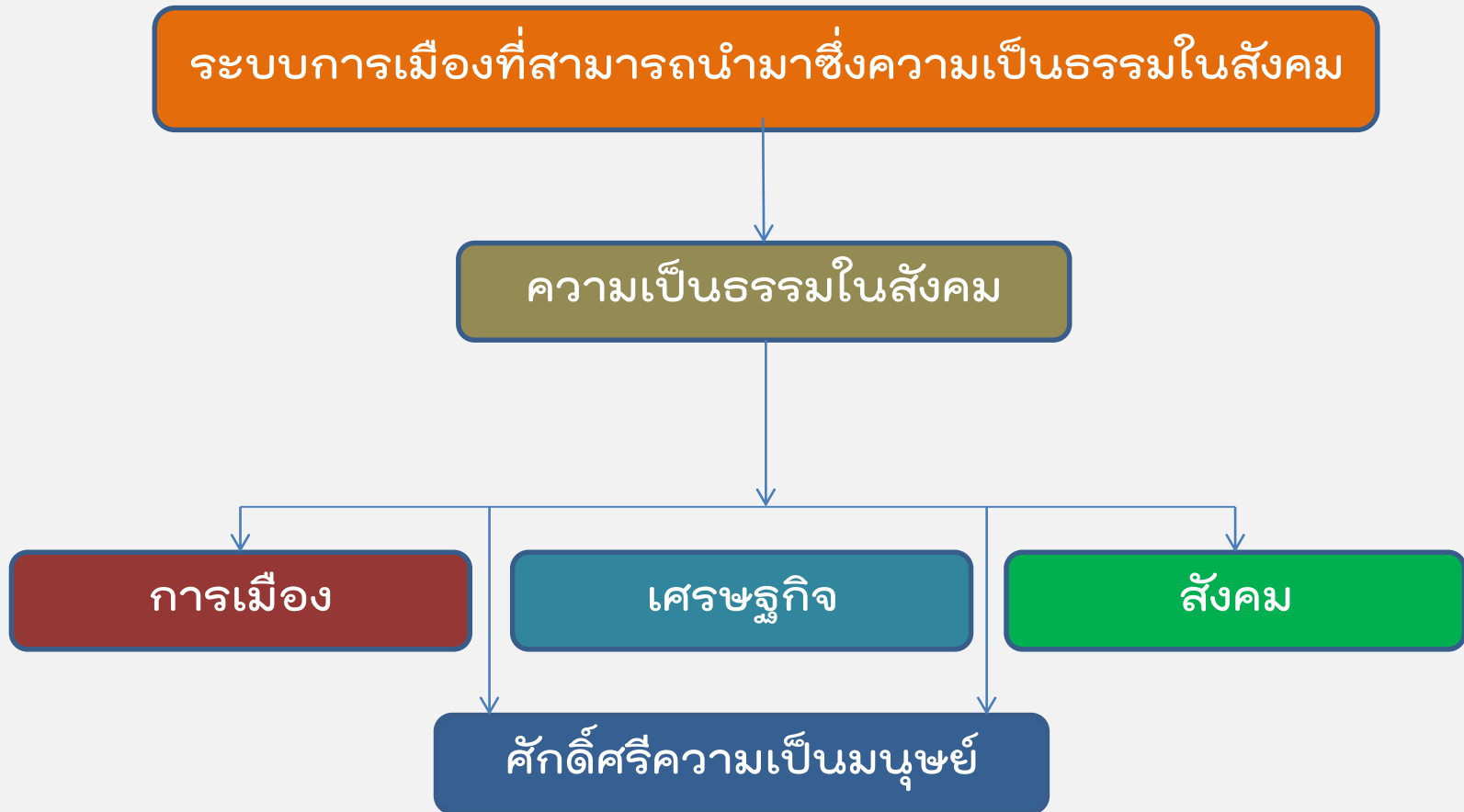

ไม่อยากติดต่อกับคนที่
คิดต่างจากตน

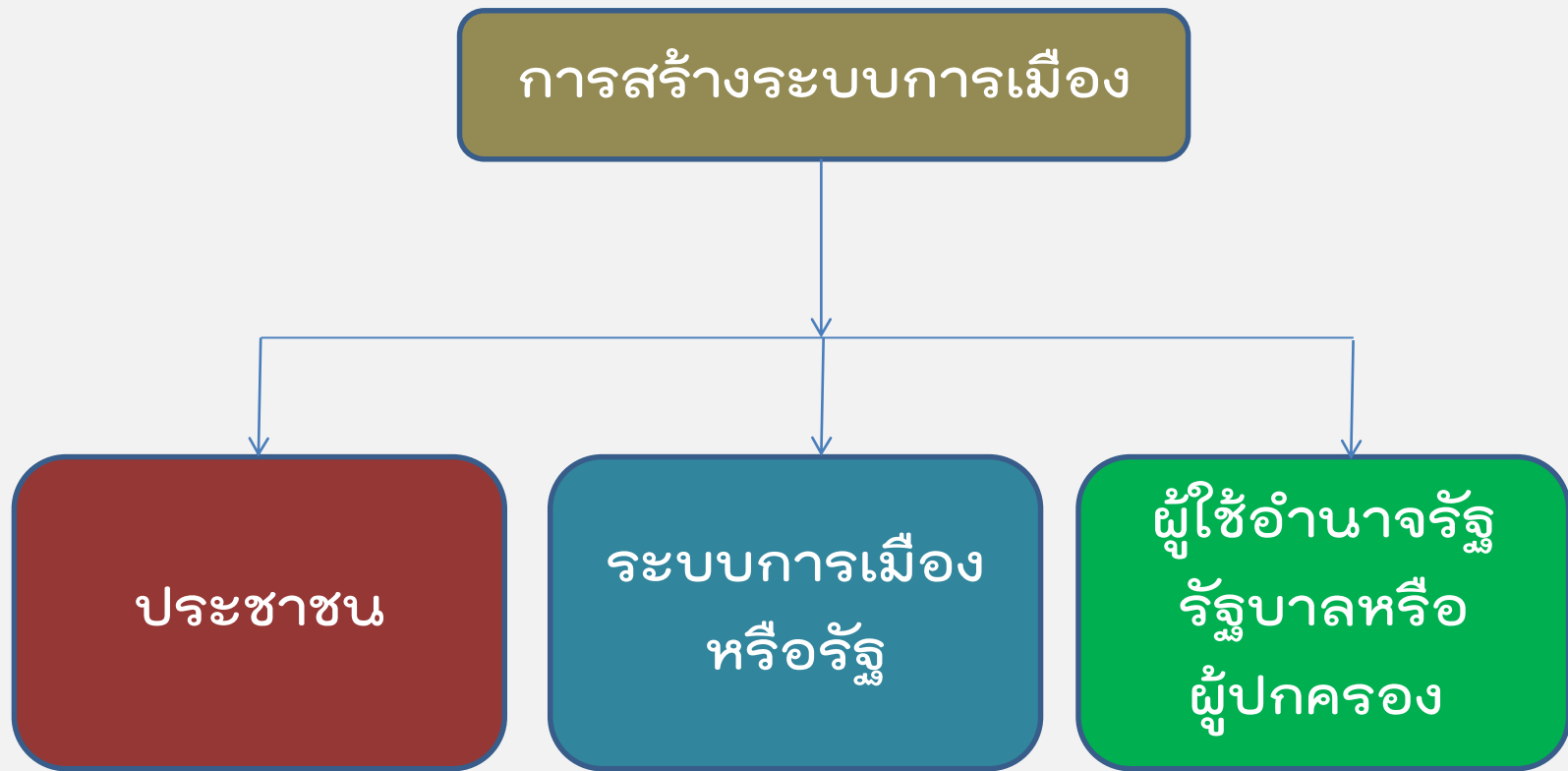

อยากตอยโต้โดยใจกำลั

ระบบการเมืองที่ดี

การสร้างระบบการเมือง

ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถพัฒนาเป็นระบบการเมืองที่ต่อเนื่องและยั่งยืนได้ มีตัวแปรใหญ่ดังต่อไปนี้

➤ **ประชาชน : ปลอดจากความจนและความเขลา**

- ขึ้นอยู่กับ 2 ตัวแปรหลัก คือ เศรษฐกิจหรือความอยู่ดีกินดี และการศึกษา
- ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจะต้องปลอดจากความชั่วแปด คือ ความจน และ ความเขลา

➤ **รัฐบาลที่ดี : อุดมการณ์และความรู้
ความสามารถ**

- บุคคลที่เป็นนักการเมืองต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการคือ มีอุดมการณ์ทางการเมืองและมี
ความรู้ความสามารถ
- อุดมการณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย หลักการ
ทางการเมือง จริยธรรม การเสียสละ ความ
ซื่อสัตย์สุจริต

➤ ระบบการเมือง : ประโยชน์และยุติธรรม

- มีลักษณะ 2 ประการ คือ เป็นระบบการเมืองที่ทำให้ประชาชนได้ประโยชน์ และมีความยุติธรรม

ผลการลงมติ | อภิปรายไม่ไว้วางใจ นายกฯ และ 5 รัฐมนตรี

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

เห็นด้วย-ไม่ไว้วางใจ	208
ไม่เห็นด้วย-ไว้วางใจ	264
งดออกเสียง	3
ไม่ลงคะแนนเสียง	0

นายอนุทิน ชาญวีรกูล

เห็นด้วย-ไม่ไว้วางใจ	196
ไม่เห็นด้วย-ไว้วางใจ	269
งดออกเสียง	11
ไม่ลงคะแนนเสียง	0

นายสุชาติ ชมกลิ่น

เห็นด้วย-ไม่ไว้วางใจ	201
ไม่เห็นด้วย-ไว้วางใจ	263
งดออกเสียง	10
ไม่ลงคะแนนเสียง	1

นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ

เห็นด้วย-ไม่ไว้วางใจ	195
ไม่เห็นด้วย-ไว้วางใจ	269
งดออกเสียง	10
ไม่ลงคะแนนเสียง	1

นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน

เห็นด้วย-ไม่ไว้วางใจ	199
ไม่เห็นด้วย-ไว้วางใจ	270
งดออกเสียง	8
ไม่ลงคะแนนเสียง	1

นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์

เห็นด้วย-ไม่ไว้วางใจ	202
ไม่เห็นด้วย-ไว้วางใจ	267
งดออกเสียง	9
ไม่ลงคะแนนเสียง	0

ผลการลงมติ

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี และ สมว.กลาโหม

ไว้วางใจ

264

ไม่ไว้วางใจ

208

งด
ออกเสียง

3

ไม่ลง
คะแนน

-

อนุกิติน ชาญวีร์กุล

รองนายกรัฐมนตรี และ สมว.สาธารณสุข

269

196

11

-

สุชาติ ชมกลิ่น

สมว.แรงงาน

263

201

10

1

ศักดิ์สยาม ชิดชอบ

สมว.คมนาคม

269

195

10

1

เฉลิมชัย ศรีอ่อน

สมว.เกษตรและสหกรณ์

270

199

8

1

ชัยวุฒิ รัตนคฆานุสรณ์

สมว.ดีอีเอส

267

202

9

-

การพัฒนาการเมืองไทยในรัฐบาลปัจจุบัน ?

1. การอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีรายบุคคล ในครั้งที่ผ่านมา ใครถูกยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจบ้าง
2. นักศึกษาชอบการนำเสนอ/อภิปรายของ สส.ฝ่ายค้านท่านใด/พรรคไหน มากที่สุด ในประเด็นใด ยกตัวอย่างให้เห็นพอสังเขป
3. นักศึกษาพอใจกับผลคะแนนโหวตในการลงมติไม่ไว้วางใจ หรือไว้วางใจรัฐบาลในครั้งนี้อย่างไร
4. นักศึกษาได้อะไรมากจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจในครั้งนี้อย่างไร
5. อยากเห็นการเมืองไทยมีการพัฒนาไปในรูปแบบหรือทิศทางใด